

PRAGMATIQ
kancelaria prawna

Raport Spory wspólników

III WYDANIE

SPORY WSPÓLNIKÓW

Raport

III WYDANIE

Autorzy: Martyna Kunke, Tomasz Rutkowski,
Rafał Szymkowiak, Kacper Chachurski, Marcin Tomczak

Spis treści

Wstęp	5
Zaskarżanie uchwał	12
Wprowadzenie	12
Liczba przeanalizowanych wyroków	13
Najczęstsze przyczyny sporów będących podstawą zainicjowania postępowania w sprawach o stwierdzenie nieważności albo uchylenie uchwały	14
a) Kwestie finansowe (podział zysku, dopłaty)	15
b) Konflikty w organach spółki i konflikty zarząd – wspólnicy	16
c) Zatwierdzenie sprawozdania finansowego spółki lub udzielenie absolutorium zarządowi	17
d) Dysponowanie majątkiem spółki	18
e) Ustalenie wynagrodzenia członków zarządu	19
Stwierdzenie nieważności/uchylenie uchwały – jak orzekały sądy?	20
Jak długo trwają postępowania sądowe w sprawach o stwierdzenie nieważności uchwały lub o uchylenie uchwały?	29
Wyłączenie wspólnika	32
Wprowadzenie	32
Liczba przeanalizowanych wyroków	33
Najczęstsze przyczyny sporów będących podstawą zainicjowania postępowania o wyłączenie wspólnika ze spółki	33
a) Brak porozumienia między wspólnikami i konflikty na wielu polach	34
b) Konflikt w organach spółki, spory kompetencyjne, spory na linii wspólnicy – zarząd	35
c) Konflikty związane z wyjściem wspólnika ze spółki	36
d) Kwestie finansowe (podział zysku, dopłaty)	37
Wyłączenie wspólnika – jak orzekały sądy?	38
Jak długo trwają postępowania sądowe w sprawach o wyłączenie wspólnika? ...	42

Rozwiązanie spółki	44
Wprowadzenie	44
Liczba przeanalizowanych wyroków.....	45
Najczęstsze przyczyny sporów będących podstawą do zainicjowania postępowania sądowego.....	45
a) Brak porozumienia między wspólnikami i konflikty na wielu polach.....	46
b) Konflikt w organach spółki, spory kompetencyjne, spory na linii wspólnicy – zarząd	47
c) Konflikty związane z wyjściem wspólnika ze spółki	48
d) Kwestie finansowe (podział zysku, dopłaty)	49
e) Ubezwłasnowolnienie wspólnika.....	51
Rozwiązanie spółki – jak orzekały sądy?.....	51
Jak długo trwają postępowania sądowe w sprawach o rozwiązanie spółki?	54
Udostępnianie dokumentów lub informacji o spółce	57
Wprowadzenie	57
Najczęstsze przyczyny sporów będących podstawą złożenia wniosku o udostępnienie dokumentów lub informacji o spółce	58
a) Sprzeczność interesów wspólnika z interesami spółki oraz konflikty na wielu polach.....	58
b) Kwestie związane z działalnością konkurencyjną.....	59
Udostępnianie dokumentów i informacji o spółce - jak orzekały sądy?	60
Jak długo trwają postępowania sądowe w sprawach o udostępnienie dokumentów lub informacji o spółce?	61
Podsumowanie	62
O co najczęściej spierają się wspólnicy?.....	62
Jaki jest czas orzekania sądów?	63
Jakie wyroki zapadają w sprawach dotyczących sporów wspólników?	66
Jakie sprawy dotyczyły poszczególnych typów spółek?.....	67
Kto najczęściej inicjował postępowania?	68
Wykaz przeanalizowanych orzeczeń	71

Wstęp

W ostatnim czasie coraz częściej mamy do czynienia z medialnymi sporami wspólników. O konfliktach w spółce Drutex czy w Polomarkecie rozpisywały się nie tylko media branżowe, ale również popularne gazety oraz portale internetowe.

Kolejne doniesienia medialne nasuwały istotne pytania m.in. o to, czy te głośne spory pokazują aktualne tendencje konfliktów korporacyjnych oraz jaką rolę w tych konfliktach odegrały postępowania sądowe.

Konflikt w Drutex czyli kolejny spór w rodzinie

W lutym 2019 roku pojawiły się doniesienia prasowe o konflikcie akcjonariuszy w firmie Drutex S.A. – rodzinnej spółce produkującej okna z tradycjami sięgającymi 1985 roku. 75% akcji w kapitale zakładowym Drutex S.A. należy do małżonków Grażyny i Leszka Gierszewskich, natomiast właścicielami pozostałych 25% akcji są ich dzieci. Zgodnie z informacjami prasowymi, Karolina Dobranowska (córka Grażyny i Leszka Gierszewskich), będąca wiceprezesem spółki, wraz z mężem podejmowała działania mające na celu odwołanie Leszka Gierszewskiego z zarządu spółki.

Spór zaostrzył się 19 lutego 2019 roku, kiedy to Karolina Dobranowska oraz jej mąż zostali pozbawieni wstępu do siedziby spółki. Wejście do spółki było pilnowane przez osoby współpracujące z firmą Krzysztofa Rutkowskiego. 26 marca 2019 roku odbyło się natomiast walne zgromadzenie, podczas którego podjęto uchwały w sprawie

powołania nowego składu zarządu i rady nadzorczej. Z zarządu spółki odwołano wówczas Karolinę Dobranowską i Bogdana Gierszewskiego (bratanek Leszka Gierszewskiego), natomiast z rady nadzorczej została odwołana Grażyna Gierszewska.

Każda ze stron sporu przedstawia odmienną wersję genezy konfliktu. Leszek Gierszewski w jednym z wywiadów wskazywał, że jego rodzina oczekiwała spieniężenia firmy i podziału pieniędzy, podczas gdy jego wiza sprowadzała się do inwestowania i dalszego rozwoju biznesu. Z tego powodu część rodziny Leszka Gierszewskiego postanowiła dokonać jego zdaniem wrogiego przejęcia. Tymczasem, w opinii Grażyny Gierszewskiej, Leszek Gierszewski pod negatywnym wpływem swojej aktualnej partnerki podejmuje decyzje sprzeczne z interesem Drutex, jak i najbliższych członków rodziny. Grażyna Gierszewska wydała oświadczenie, w którym wyraziła sprzeciw wobec samodzielnego wykonywania przez jej męża jakichkolwiek uprawnień korporacyjnych z akcji Drutex znajdujących się w ich majątku wspólnym.

Pomimo że większościowy pakiet akcji Drutex znajduje się w wspólnym majątku małżonków Gierszewskich, postanowieniem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 5 marca 2019 roku Leszek Gierszewski został uznany za jedyną osobę uprawnioną do wykonywania prawa głosu z tych akcji. Tym samym Sąd przychylił się do dominującego poglądu, zgodnie z którym status akcjonariusza przysługuje wyłącznie temu z małżonków, który był stroną czynności prawnej prowadzącej do nabycia akcji (np. złożył oświadczenie o objęciu akcji lub był stroną umowy nabycia akcji).

Chociaż spór w Drutex nie gości już na pierwszych stronach gazet, to nie został on zakończony. 6 września 2019 roku Sąd Rejonowy w Słupsku wydał wyrok ustanawiający rozdzielność majątkową między Grażyną a Leszkiem Gierszewskimi. Póki co nie ma informacji o tym, czy wyrok stał się prawomocny, jednak każda ze stron sporu w odmienny sposób określa skutki, które może nieść za sobą orzeczenie. Zdaniem Leszka Gierszewskiego, nawet prawomocne orzeczenie rozdzielności majątkowej nie będzie miało istotnego przełożenia na prowadzenie spraw spółki. Tymczasem w opinii Grażyny Gierszewskiej, po uprawomocnieniu się wyroku, prawa z akcji wchodzących w skład majątku wspólnego państwa Gierszewskich będą mogły być wykonywane wyłącznie przez ich wspólnego przedstawiciela. Spór w spółce Drutex pokazuje jak duże znaczenie w konfliktach korporacyjnych może odgrywać prawo rodzinne regulujące kwestie majątkowe między małżonkami oraz współokreślające osoby uprawnione do wykonania praw z akcji czy udziałów. Spór wciąż trwa, wygląda zatem na to, że w 2020 roku konflikt w Drutex będzie nadal stanowił temat dla mediów...

Konflikt w Polomarket – „ofensywa” mniejszościowych

W 2019 roku media sporo pisały także o sporze w spółce Polomarket spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Polomarket to dobrze prosperująca sieć, posiadająca sklepy na terenie całej Polski. Grupę wspólników większościowych Polomarket tworzyli Frapo-Dystrybucja spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Mirosław Podeszwik, Leszek

Duszyński i „BRESSE POL” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Do grupy wspólników mniejszościowych należeli natomiast m.in. Przedsiębiorstwo Projektowania i Realizacji Inwestycji ARKADY spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Robert Załęski oraz Stanisław Sosnowski.

Już w 2018 roku członkowie rady nadzorczej powołani przez mniejszościowych wspólników skierowali do zarządu Polomarket szereg wniosków o udzielenie informacji dotyczących spółki. Zarząd nie udzielił odpowiedzi na zadane pytania wyjaśniając, że z wnioskiem o udzielenie informacji powinna wystąpić cała rada nadzorcza, działająca jako organ. W rezultacie, wspólnicy mniejszościowi złożyli do sądu rejestrowego liczne wnioski o ukaranie członków zarządu grzywną za brak udzielenia informacji o spółce. W odpowiedzi na działania mniejszościowych wspólników zarząd wskazał, że takie zachowania dezorganizują pracę spółki, a w konsekwencji stanowią działanie na szkodę firmy. Na początku 2019 roku w skład zarządu Polomarket wchodziła już tylko jedna osoba – pozostali członkowie zarządu złożyli rezygnację, prawdopodobnie pod presją działań wspólników mniejszościowych.

Finał sporu wspólników nastąpił w grudniu 2019 roku, kiedy zawarte zostało porozumienie w sprawie wykupu 40% udziałów należących do mniejszościowych udziałowców. 8 stycznia 2020 roku do zarządu Polomarket powrócili trzej członkowie zarządu, którzy zrezygnowali z pełnionej funkcji pod koniec 2018 roku. Tym samym, zakończenie wewnętrznego konfliktu stanowi dla firmy perspektywę szybszego rozwoju. Spór w Polomarkecie jest przykładem konfliktu korporacyjnego, w którym postępowania sądowe nie miały rozstrzygającego wpływu na wynik konfliktu, a służyły wyłącznie jako środek nacisku wspólników mniejszościowych na większościowych udziałowców spółki.

Konflikt w ONICO S.A. – kiedy spółka ma dwa zarządy

W lipcu 2019 roku w mediach pojawiła się wiadomość o kiepskiej kondycji finansowej spółki ONICO S.A. – firmy zajmującej się obrotem paliwami, będącej sponsorem tytularnym drużyny siatkarskiej ONICO Warszawa. Wkrótce banki wypowiedziały spółce umowy kredytowe, a jej obligatariusze zażądali wykupu obligacji. W obliczu trudnej sytuacji w spółce, zarząd nie przedłużył umowy sponsorskiej z ONICO Warszawa. Jednocześnie, do sądu zostały złożone dwa wnioski – jeden o ogłoszenie upadłości spółki, natomiast drugi – o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego.

Na 25 września 2019 roku zarząd ONICO zwołał nadzwyczajne walne zgromadzenie, które miało się odbyć w jednej z łóż na stadionie warszawskiej Legii. Przed terminem zgromadzenia zarząd zamieścił jednak informację o przeniesieniu terminu zgromadzenia na 12 listopada 2019 roku. Powodem zmiany terminu miała być niedostępność łoży VIP w tym dniu. Zaniepokojeni sytuacją w spółce akcjonariusze mniejszościowi uznali jednak, że zarząd nie był uprawniony do odwołania zgromadzenia i mimo wszystko odbyło się zgromadzenie w zaplanowanym pierwotnie terminie. Co ciekawe, zgromadzenie odbyło się w tej samej łoży VIP, która miała być niedostępna dla zarządu spółki. Podczas

walnego zgromadzenia zostały podjęte uchwały w sprawie powołania nowej rady nadzorczej i odwołania dotychczasowego prezesa zarządu spółki. Wskazane zmiany nie zostały jednak zaakceptowane przez większościowego współnika oraz dotychczasowych członków organów. Tym samym, w spółce funkcjonowały dwie rady nadzorcze oraz dwa zarządy, które nie uznawały się wzajemnie.

12 listopada 2019 roku odbyło się kolejne walne zgromadzenie, podczas którego większościowy akcjonariusz odwołał radę nadzorczą powołaną 25 września 2019 roku i powołał nową radę nadzorczą, która z kolei przywróciła do zarządu Andrzeja Kociubińskiego, powołanego na stanowisko prezesa zarządu tuż przed rozpoczęciem tarć w spółce. Konflikt ten pokazuje, że wykorzystanie w sporze korporacyjnym „trików” proceduralnych bez dysponowania faktyczną większością głosów w spółce najczęściej prowadzi jedynie do uzyskania chwilowej przewagi lub destabilizacji firmy. Czasem ten krótki okres wystarczy do zwycięstwa w sporze. W przypadku ONICO tak się jednak nie stało.

Co przedstawiamy w raporcie?

Wskazane powyżej przykłady sporów potwierdzają, że konflikt współników może zrodzić się w każdej spółce - zarówno prosperującej dobrze, jak i przeżywającej kryzys, również w spółce gdzie współnikami są osoby z najbliższej rodziny. Znaczna część sporów zostaje rozwiązana przez same skonfliktowane strony, bez ingerencji sądu. Czasami jednak osiągnięcie porozumienia nie jest możliwe i konieczne staje się skorzystanie z określonych instrumentów prawnych.

Nasza publikacja stanowi efekt analizy 750 orzeczeń wydanych w sprawach dotyczących konfliktów współników. W drugiej edycji raportu przeanalizowaliśmy 518 orzeczeń, które zapadły w latach 2013 – 2017. Trzecią edycję raportu rozszerzyliśmy o 232 orzeczenia wydane w roku 2018. Jednocześnie staraliśmy się pokazać zmiany w praktyce orzeczniczej sądów w roku 2018 w stosunku do lat wcześniejszych.

Dzięki przebadaniu tak dużej liczby stanów faktycznych możemy lepiej zrozumieć, co leży u podstaw konfliktów w spółkach, a co za tym idzie – jak zapobiegać powstaniu sporu oraz jakie są praktyczne szanse na odniesienie zwycięstwa w sytuacji, w której szukanie porozumienia okazuje się rozwiązaniem spóźnionym lub niewystarczającym.

W efekcie dziś na Państwa ręce składamy trzecią edycję raportu o sporach współników, stanowiącą finał naszych dotychczasowych badań. Raport opisuje źródła powstawania konfliktów oraz pokazuje w jakim kierunku podąża orzecznictwo w polskich sądach, kiedy spory te trafiają już na wokandę. Trzeba oczywiście pamiętać o tym, że każdy konflikt w spółce jest na swój sposób indywidualny. Mamy jednak nadzieję, że przedstawione przez nas wnioski pozwolą Państwu ustalić dalszy plan działania w podbramkowej sytuacji. Raport z całą pewnością nie wyczerpuje tematu sporów współników. Właśnie dlatego, w celu rozwiania wątpliwości w tej skomplikowanej i niezwykle delikatnej, budzącej silne emocje materii, rozwijamy portale Mniejszosciowi.pl oraz Doradzamy.to, na których znajdziecie Państwo kontynuację naszych rozważań.

Cel raportu

Za nasz główny cel obraliśmy odpowiedź na następujące pytania:

O co najczęściej spierają się wspólnicy?

Poznanie najczęstszych przyczyn sporów między wspólnikami może pomóc w wypracowaniu rozwiązań mających na celu uniknięcie konfliktów już na etapie zawierania spółki czy przyjmowania nowego wspólnika. Kwestie, które są najczęstszymi przyczynami sporów powinny zostać szczególnie „szczelnie” uregulowane w dokumentach korporacyjnych spółki. Przykładowo, bardzo często spory dotyczą podziału zysku – warto więc precyzyjnie uregulować te sprawy np. w tzw. politykach dywidendowych.

Ile spraw, których podłożem był konflikt w spółce, trafia do sądów powszechnych?

Dane dotyczące liczby spraw, które trafiają do sądów powszechnych, pozwalają ocenić efektywność tej ścieżki prowadzenia sporów. Mamy świadomość, że sporów wspólników jest dużo więcej niż spraw, które trafiają do sądów. Wiemy też, że sporo konfliktów jest rozwiązywanych na etapie przedsądowym. Dodatkowo, w części spraw strony osiągają porozumienie zanim zapadnie wyrok, a część konfliktów poddawana jest pod rozstrzygnięcie sądów arbitrażowych, które są uznawane przez coraz większą część przedsiębiorców za rozwiązanie pewniejsze i szybsze. Poznanie skali spraw sądowych może jednak pozwolić ocenić, czy ta droga prowadzenia sporów traci, czy zyskuje na znaczeniu.

Jakie wyroki zapadają w sprawach dotyczących sporów wspólników?

Czy sądy częściej uwzględniają czy oddalają żądania stron w sprawach, których podstawą jest konflikt w spółce?

Każda sprawa związana z konfliktem w spółce jest inna, jednak analiza wyroków w sprawach dotyczących sporów wspólników daje szereg wskazówek co do rozstrzygnięć dokonywanych przez sądy.

Analiza, jakie wyroki zapadają w sprawach dotyczących sporów wspólników pozwala na dokonanie oceny, w jakich sprawach sądowych wspólnik ma statystycznie największą szansę na zwycięstwo. Dodatkowo, statystyki pozwalają na sprecyzowanie jakie okoliczności mogą przesądzać o zwycięstwie albo porażce w sporze.

Odpowiedź na wskazane pytania może być wskazówką do oceny, czy w konkretnej sprawie zasadne jest złożenie pozwu albo apelacji, jak również ułatwia sformułowanie odpowiedniej argumentacji.

Jak długo trwają postępowania sądowe w tego rodzaju sprawach?

Konflikt w spółce bardzo często utrudnia jej funkcjonowanie i osłabia pozycję na rynku. Z tego powodu, współnikom zazwyczaj zależy na jak najszybszym zakończeniu sporu w spółce.

Analiza czasu trwania postępowań sądowych w sprawach dotyczących konfliktów współników pozwala na ocenę, czy wejście na drogę sądową w danej sprawie jest w ogóle celowe. Dane dotyczące długości sporów sądowych pozwalają także na odpowiednie przygotowanie się do postępowania i ustalenie strategii działań.

Zakres analizowanych orzeczeń

Raport stworzyliśmy na podstawie 750 orzeczeń różnych sądów w Polsce wydanych w latach 2013 - 2018, w tym 490 to wyroki sądów okręgowych, natomiast 248 to wyroki sądów apelacyjnych. Przeanalizowane przez nas 12 orzeczeń w sprawach o zobowiązanie zarządu do udzielenia współnikowi dostępu do dokumentów lub informacji o spółce zapadło w sądach rejonowych.

Przeanalizowane przez nas orzeczenia sądów okręgowych zostały wydane w: Białymstoku, Bydgoszczy, Gliwicach, Katowicach, Koszalinie, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie oraz Wrocławiu.

Przeanalizowaliśmy także orzeczenia sądów apelacyjnych z Białegostoku, Gdańska, Katowic, Lublina, Poznania, Rzeszowa, Szczecina, Warszawy i Wrocławia.

Część przeanalizowanych przez nas orzeczeń zapadła w sprawach, które prowadziliśmy jako pełnomocnicy, natomiast do pozostałej części dotarliśmy w drodze uzyskania dostępu do informacji publicznej. Należy mieć na uwadze, że przeanalizowane przez nas wyroki i postanowienia stanowią tylko część orzeczeń wydanych w okresie objętym naszym badaniem, jak również to, że nie mieliśmy wpływu na sposób, w jaki były nam one udostępniane. Nie możemy zagwarantować zatem, że przeanalizowane przez nas orzeczenia stanowią reprezentatywną próbę, na której można budować stanowcze uogólnienia co do sytuacji sporów wspólników w Polsce. Sądzymy jednak, że liczba i zakres przeanalizowanych przez nas orzeczeń pozwalają na sformułowanie pewnych uogólnionych wniosków, które mogą być przydatne zarówno dla skonfliktowanych wspólników, jak i ich pełnomocników. W przyszłości prawdopodobnie zdecydujemy się na analizę kolejnych orzeczeń, przez co próba stanie się większa, a co za tym idzie bardziej reprezentatywna. Sądzymy jednak, że uzyskane do tej pory orzeczenia dają nam pewne pole do rozważań i jesteśmy przekonani, że warto było je przeanalizować.

Kategorie spraw

Raport został podzielony na sześć rozdziałów. Cztery z nich stanowią analizę poszczególnych kategorii spraw, które trafiały do sądów w latach 2013 - 2018. Pierwszą, najobszerniejszą kategorię stanowią sprawy związane z zaskarżaniem uchwał zgromadzeń wspólników lub walnych zgromadzeń w przypadku spółek akcyjnych. W kategorii tej należy wyróżnić sprawy z powództw o stwierdzenie nieważności uchwały oraz z powództw o uchylenie uchwały. Do kolejnej kategorii należy zaliczyć sprawy dotyczące wyłączenia wspólnika ze spółki, natomiast trzecią grupę spraw stanowią sprawy o rozwiązanie spółki. Ostatnią – najmniej liczną - kategorię stanowią sprawy o zobowiązanie zarządu do udostępnienia dokumentów lub informacji o spółce.

Zaskarżanie uchwał

Wprowadzenie

1. Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały

Prawo do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub uchwały walnego zgromadzenia spółki akcyjnej przysługuje:

- 1) zarządowi, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej (w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością) oraz poszczególnym członkom tych organów,
- 2) wspólnikowi lub akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu (wymóg głosowania nie dotyczy akcjonariusza akcji niemej),
- 3) wspólnikowi lub akcjonariuszowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w zgromadzeniu wspólników lub walnym zgromadzeniu,
- 4) wspólnikowi lub akcjonariuszowi, który nie był obecny na zgromadzeniu, w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad,
- 5) w przypadku pisemnego głosowania wspólnikowi spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, którego pominięto przy głosowaniu, lub który nie zgodził się na głosowanie pisemne, albo też który głosował przeciwko uchwale i po otrzymaniu wiadomości o uchwale w terminie dwóch tygodni zgłosił sprzeciw.

Wnosząc powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały, należy wykazać sprzeczność zaskarżonej uchwały z ustawą. Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały może być zatem oparte nie tylko na sprzeczności uchwały z przepisami Kodeksu spółek handlowych, lecz również na sprzeczności z przepisami innych ustaw.

Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały należy wnieść w terminie sześciu miesięcy od powzięcia wiadomości o uchwale, jednak nie później niż w terminie trzech lat od dnia powzięcia uchwały.

Podstawa prawna: art. 252 KSH – art. 254 KSH, art. 425 KSH – 427 KSH

2. Powództwo o uchylenie uchwały

Uchwała zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub walnego zgromadzenia spółki akcyjnej sprzeczna z umową spółki bądź dobrymi obyczajami i godząca w interesy spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie wspólnika może być zaskarżona w drodze powództwa o uchylenie uchwały.

Uprawnienie do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia przysługuje tym samym podmiotom, którym przysługuje prawo do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały.

Podobnie jak w przypadku powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wymagane jest, aby wspólnik głosował przeciwko uchwale oraz zażądał zaprotokołowania sprzeciwu.

Powództwo o uchylenie uchwały zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie sześciu miesięcy od dnia powzięcia uchwały.

Podstawa prawna: art. 249 KSH – 251 KSH, art. 253 – 254 KSH, art. 422 KSH – 424 KSH, art. 426 KSH – 427 KSH

Liczba przeanalizowanych wyroków

W sprawach dotyczących zaskarżania uchwał zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia przeanalizowaliśmy 633 wyroków sądów okręgowych oraz apelacyjnych z Białegostoku, Bydgoszczy, Gdańska, Gliwic, Katowic, Koszalina, Lublina, Łodzi, Opola, Poznania, Rzeszowa, Szczecina, Warszawy oraz Wrocławia, przy czym 435 wyroków zostały wydanych przez sądy okręgowe (sądy I instancji), natomiast 198 to wyroki sądów apelacyjnych (sądy odwoławcze).

Wśród 435 przeanalizowanych przez nas wyroków wydanych przez sądy okręgowe, 229 wyroków zostały wydanych w sprawach z powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały, natomiast 206 w sprawach, w których żądaniem powoda było uchylenie uchwały.

Spółród 198 przeanalizowanych przez nas wyroków sądów apelacyjnych, 102 wyroków zostało wydanych w sprawach o stwierdzenie nieważności uchwały, natomiast pozostałe 96 wyroki dotyczyły uchylenia uchwały.

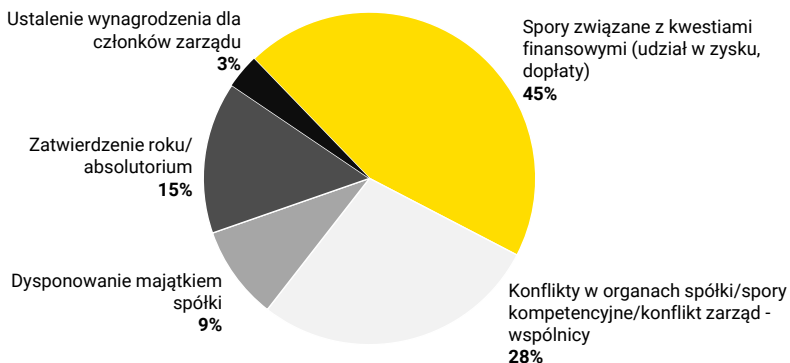
Najczęstsze przyczyny sporów będących podstawą zainicjowania postępowania w sprawach o stwierdzenie nieważności albo uchylenie uchwały

Aż 45% przeanalizowanych przez nas wyroków wydanych w latach 2013-2018 w sprawach dotyczących stwierdzenia nieważności lub uchylenia uchwały dotyczyło sporów bezpośrednio związanych z kwestiami finansowymi. Mając na uwadze, że sprawy dotyczące finansów spółki były główną przyczyną sporów między współnikami, już na etapie rozpoczynania współpracy warto precyzyjnie uregulować kwestie dotyczące podziału zysku i zarządzania finansami spółki. Drugą najczęstszą płaszczyzną sporów w sprawach dotyczących stwierdzenia nieważności lub uchylenia uchwały były konflikty w organach spółki, spory kompetencyjne oraz konflikty na linii zarząd – wspólnicy (28% przeanalizowanych wyroków z lat 2013-2018). Również w tym przypadku warto podkreślić, że precyzyjne uregulowanie kompetencji, uprawnień i obowiązków na linii zarząd – rada nadzorcza – wspólnicy może ograniczyć powstawanie tego rodzaju sporów. 15% przeanalizowanych przez nas wyroków wydanych w latach 2013-2018 w sprawach dotyczących zaskarżenia uchwał było związanych z zatwierdzeniem roku obrotowego lub udzieleniem absolutorium członkom zarządu.

Rzadszymi przyczynami złożenia powództwa w sprawach o stwierdzenie nieważności lub uchylenie uchwały były kwestie związane z dysponowaniem majątkiem spółki (9% przeanalizowanych wyroków) i sprawy dotyczące ustalenia wynagrodzenia dla członków zarządu spółki (3% przeanalizowanych wyroków).

Analiza wyroków wydanych w roku 2018 wskazuje, że tak samo jak w latach 2013-2017, najczęstszą przyczyną konfliktów będących podstawą do wszczęcia postępowania o stwierdzenie nieważności albo uchylenie uchwały były spory bezpośrednio związane z kwestiami finansowymi (43% wyroków wydanych w 2018 roku).

Najczęstsze przyczyny sporów będących podstawą do zainicjowania postępowania sądowego dotyczącego zaskarżenia uchwały

a) Kwestie finansowe (podział zysku, dopłaty)

Spory w tej kategorii spraw dotyczyły:

- wypłacania wspólnikom dywidendy,
- przeznaczania zysku na kapitał zapasowy lub na kapitał rezerwowy,
- wniesienia dopłat do udziałów,
- sposobu pokrycia straty wykazanej w danym roku obrotowym,
- umorzenia udziałów lub akcji,
- podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego.

Opis przykładowej sprawy

Powód wniósł o uchylenie dwóch uchwał zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w sprawie przeznaczania na kapitał zapasowy zysku w kwocie ponad 5 milionów złotych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że podjęte przez zgromadzenie wspólników uchwały są sprzeczne z dobrymi obyczajami i mają na celu pokrzywdzenie wspólnika. Zdaniem powoda spółka pozostawała w dobrej kondycji finansowej, w związku z czym wspólnikom należało wypłacić dywidendę. Pozwana wyjaśniała natomiast, że decyzja zgromadzenia wspólników w zakresie podjęcia zaskarżonych uchwał podyktowana była koniecznością zgromadzenia środków na rozwój spółki.

Sąd uchylił zaskarżoną uchwałę argumentując, że przeznaczenie zysków na dalszy rozwój spółki nie jest nadrzędną przesłanką uzasadniającą odmowę wypłaty dywidendy. Sąd zwrócił uwagę na to, że uczestnictwo w dywidendzie stanowi podstawowe uprawnienie korporacyjne, a długotrwałe jej niewypłacanie stanowi podstawę do postawienia zarzutu naruszenia dobrych obyczajów i pokrzywdzenia wspólnika.

Opis przykładowej sprawy

Powodowie jako wspólnicy mniejszościowi pozwanej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zażądali stwierdzenia nieważności, ewentualnie uchylenia uchwały zgromadzenia wspólników pozwanej spółki w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego z wyłączeniem prawa pierwszeństwa pozostałych wspólników mniejszościowych do objęcia udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym. Powodowie wskazywali, że w ich ocenie uchwała ta jest niezgodna z przepisami Kodeksu spółek handlowych dotyczącymi większości wymaganej do podjęcia uchwały. Ponadto zdaniem powodów uchwała była sprzeczna z dobrymi obyczajami i miała na celu ich pokrzywdzenie jako wspólników mniejszościowych.

Sąd nie znalazł podstawy do stwierdzenia nieważności zaskarżonej uchwały, jednak uwzględnił żądanie jej uchylenia. Sąd stwierdził, że uchwała, która prowadzi bezpośrednio do osłabienia pozycji wspólnika w spółce, spełnia kryterium naruszenia dobrych obyczajów. W przypadku zaskarżonej uchwały, brak objęcia udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki prowadziłyby do zmiany układu sił w spółce. Konsekwencją takiego działania byłby m.in. mniejszy udział w zysku przypadający temu wspólnikowi czy mniejszy wpływ na sytuację spółki, chociażby poprzez mniejszą liczbę głosów na zgromadzeniach wspólników.

b) Konflikty w organach spółki i konflikty zarząd – wspólnicy

Spory w tej kategorii spraw dotyczyły:

- powołania lub odwołania członka zarządu,
- powołania lub odwołania członka rady nadzorczej,
- powołania likwidatora,
- podejmowania przez członka zarządu spółki działań przekraczających zakres zwykłych spraw spółki bez uzyskania zgody pozostałych członków zarządu spółki,
- działania członków zarządu na szkodę spółki,
- ustalenia sposobu wyboru członków organów oraz składu osobowego organów.

Opis przykładowej sprawy

Powód domagał się stwierdzenia nieważności, ewentualnie uchylenia uchwały zgromadzenia wspólników w przedmiocie odwołania go z funkcji prezesa zarządu. Zarzucił on spółce przesłanie zawiadomienia o zgromadzeniu na błędny adres oraz brak utajnienia głosowania. Tłem dla tej sprawy był konflikt pomiędzy powodem a drugim członkiem zarządu. Przyczyną tego konfliktu powód dopatrywał się w próbie zatrzymania przez niego procesu wykorzystywania majątku należącego do spółki dla celów osobistych drugiego członka zarządu oraz jego żony, która była większością wspólniczką w spółce.

Sąd uznał, że uchybienia proceduralne w tym wypadku nie mają znaczenia, gdyż nie miały one wpływu na wynik głosowania nad uchwałą. Sąd uznał również, że wskazane przez powoda przyczyny związane z konfliktem w zarządzie spółki nie są wystarczające do uwzględnienia powództwa.

Opis przykładowej sprawy

Powód domagał się stwierdzenia nieważności uchwały zgromadzenia wspólników spółki w przedmiocie odwołania dotychczasowego i powołania nowego zarządu. Według powoda zgromadzenie wspólników, na którym została podjęta wskazana uchwała zostało zwołane wadliwie, a sam powód nie został na nie zaproszony. W konsekwencji, nie stawiał się on na zgromadzeniu.

Sąd uznał powództwo w całości, ustalając, że powód istotnie nie został zawiadomiony o zgromadzeniu wspólników w wymaganym terminie, co przyznała w toku postępowania także sama pozwana.

c) Zatwierdzenie sprawozdania finansowego spółki lub udzielenie absolutorium zarządowi

Spy w tej kategorii spraw dotyczyły:

- zatwierdzania sprawozdania finansowego spółki,
- zatwierdzania sprawozdania z działalności spółki,
- udzielania absolutorium członkom zarządu,
- rzetelności przygotowania sprawozdania finansowego.

Opis przykładowej sprawy

Wspólnik mniejszościowy w pozwie skierowanym przeciwko spółce z ograniczoną odpowiedzialnością domagał się uchylenia uchwały w przedmiocie udzielenia absolutorium prezesowi zarządu spółki. Wspólnik podniósł, że prezes zarządu jest jednocześnie wspólnikiem w spółce i w związku z tym na podstawie art. 244 Kodeksu spółek handlowych nie może brać udziału w podejmowaniu uchwał dotyczących jego odpowiedzialności wobec spółki, w tym także udzielania absolutorium.

Sąd uwzględnił powództwo wskazując, że tego rodzaju działania wspólnika większościowego są wyrazem braku lojalności korporacyjnej oraz braku poszanowania praw wspólnika mniejszościowego.

Opis przykładowej sprawy

Powód jako akcjonariusz pozwanej spółki wniósł o stwierdzenie nieważności uchwały zwyczajnego walnego zgromadzenia w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego spółki. Jako podstawę swojego żądania powód wskazał naruszenie zasady ciągłości w rachunkowości. Zdaniem powoda, podjęcie uchwały w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania finansowego w sytuacji, gdy wcześniej został wydany wyrok stwierdzający nieważność uchwał walnego zgromadzenia w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdań finansowych za lata poprzednie stanowi bezpośrednie naruszenie wspomnianej zasady.

Sąd w całości uznał powództwo, stwierdzając nieważność uchwały. Sąd podzielił argumentację powoda i uznał, że zatwierdzenie sprawozdania finansowego w sytuacji, gdy została stwierdzona nieważność uchwał w sprawie zatwierdzenia sprawozdań finansowych za poprzednie lata stanowi naruszenie zasady ciągłości w rachunkowości.

d) Dysponowanie majątkiem spółki

Spory w tej kategorii spraw dotyczyły:

- sprzedaży nieruchomości,
- obciążania nieruchomości ograniczonymi prawami rzeczowymi,
- sprzedaży ruchomości wchodzących w skład majątku spółki,
- zawierania umów najmu lub dzierżawy dotyczących majątku spółki,
- zaciągania kredytów,
- zawierania umów pożyczki,
- zawierania umów przewłaszczenia dotyczących majątku spółki.

Opis przykładowej sprawy

Powód, jako spółka będąca zarazem mniejszościowym wspólnikiem pozwanej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wniósł o stwierdzenie nieważności lub uchylene uchwały w przedmiocie wyrażenia zgody na sprzedaż należącej do spółki nieruchomości. W pozwie wskazano, że nieruchomość ta jest głównym miejscem prowadzenia działalności gospodarczej przez spółkę, a jej zbycie będzie równoznaczne z utratą większości majątku spółki. Według powoda sprzedaż nieruchomości była sprzeczna z interesem spółki i miała na celu wyprowadzenie majątku ze spółki z rażącym pokrzywdzeniem powoda – wspólnika mniejszościowego.

Pozwana spółka uzasadniała, że powodem planowanego zbycia nieruchomości było wypowiedzenie umowy najmu przez wieloletniego kontrahenta spółki, który korzystał z prawie połowy nieruchomości. Jednocześnie rosło zadłużenie spółki z tytułu podatku od nieruchomości, stąd zdecydowano się na zbycie nieruchomości. Dodatkowo, zarząd spółki podkreślał, że środki uzyskane z tytułu sprzedaży zostaną zainwestowane w spółce.

Sąd przychylił się do stanowiska pozwanej spółki i oddalił powództwo. Zdaniem sądu nietrafna była argumentacja powoda, uznającego sprzedaż nieruchomości za wyprowadzanie majątku ze spółki.

Opis przykładowej sprawy

Powódka wystąpiła przeciwko pozwanej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wnosząc o uchylenie uchwały zgromadzenia wspólników w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez spółkę umowy pożyczki.

Powódka wskazała, że warunki umowy pożyczki są rażąco niekorzystne dla pozwanej spółki i jej udziałowców ze względu na brak jakiegokolwiek zabezpieczenia zwrotu pożyczki.

Sąd podzielił zdanie powódki i uchylił zaskarżoną uchwałę, wskazując że godzi ona zarówno w wewnętrzny, jak i zewnętrzny interes spółki i narusza dobre obyczaje, a także interes wspólnika mniejszościowego.

e) Ustalenie wynagrodzenia członków zarządu

Spory w tej kategorii spraw dotyczyły:

- przyznania wynagrodzenia członkom zarządu,
- zmiany wynagrodzenia członków zarządu,
- przyznania członkom zarządu premii.

Opis przykładowej sprawy

Powód, będący wspólnikiem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wniósł o stwierdzenie nieważności lub uchylenie uchwał w przedmiocie ustalenia wysokości wynagrodzenia prezesa i wiceprezesa zarządu spółki. W uzasadnieniu pozwu powód podnosił, że uchwały te naruszają dobre obyczaje i mają na celu jego pokrzywdzenie jako wspólnika mniejszościowego, ponieważ członkowie zarządu byli jednocześnie wspólnikami większościowymi w spółce.

Pozwana spółka zażądała oddalenia powództwa w całości, uznając je za bezzasadne. Podnosiła, że uchwały o przyznaniu wynagrodzenia członkom zarządu zostały podjęte zgodnie z umową spółki, a samo przyznanie wynagrodzenia ma z zasady charakter uznaniowy.

Sąd nie znalazł podstawy do uchylenia uchwał. Przychylił się do stanowiska pozwanej, stwierdzając, że wysokość wynagrodzenia dla zarządu spółki ma charakter uznaniowy. Sąd wskazał także, że sam fakt otrzymywania przez zarząd składający się ze wspólników większościowych wynagrodzenia z tytułu zasiadania w zarządzie spółki, nie stanowi pokrzywdzenia mniejszościowego wspólnika.

Stwierdzenie nieważności/uchylenie uchwały – jak orzekały sądy?

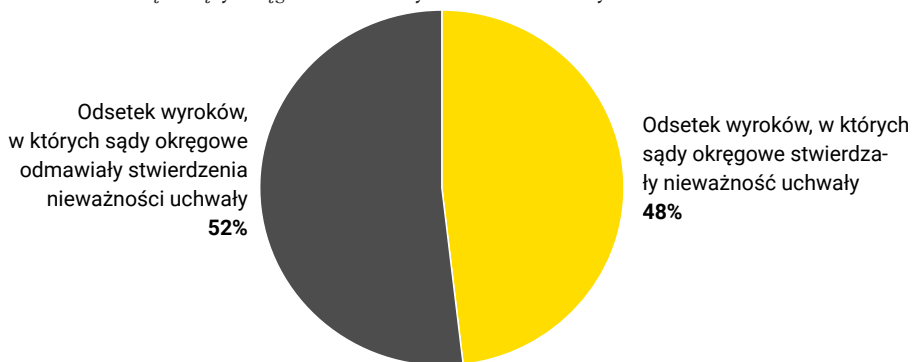
1. Jak często sądy wydawały orzeczenia skutkujące stwierdzeniem nieważności uchwały?

Sądy okręgowe

Biorąc pod uwagę 229 przeanalizowanych wyroków sądów okręgowych (sądów pierwszej instancji) w sprawach o stwierdzenie nieważności uchwały wydanych w latach 2013-2018, sądy okręgowe uwzględniły 48% powództw.

Porównując wyroki objęte analizą w drugiej edycji raportu do wyroków przeanalizowanych na potrzeby niniejszego raportu należy stwierdzić, że liczba powództw o stwierdzenie nieważności uchwały uwzględnianych przez sądy okręgowe wzrosła. W latach 2013-2017 sądy okręgowe uwzględniły powództwa w sprawach o stwierdzenie nieważności uchwały w 46% przypadków, natomiast w 2018 roku liczba uwzględnionych przez sądy okręgowe powództw o stwierdzenie nieważności uchwały wyniosła 52%. Należy mieć przy tym oczywiście na uwadze, że wzrost liczby uwzględnionych przez sądy okręgowe powództw w sprawach o stwierdzenie nieważności uchwały jest uzależniony od wielu czynników (zwłaszcza konkretnego stanu faktycznego sprawy, argumentacji powoda itd.).

Jak często sądy okręgowe stwierdzały nieważność uchwały w latach 2013-2018?

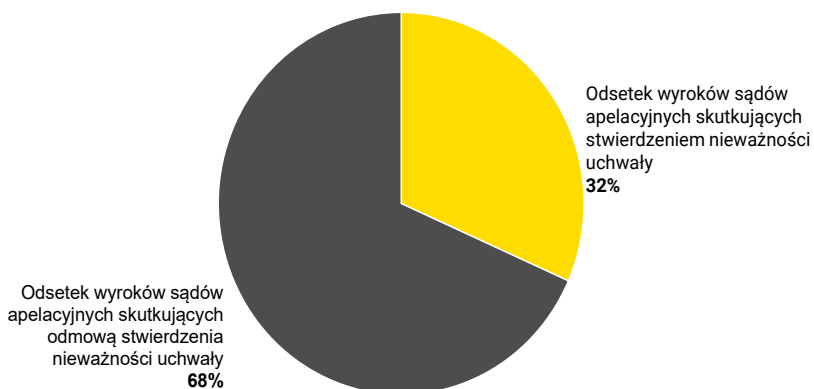
Sądy apelacyjne

Biorąc pod uwagę 102 przeanalizowane wyroki sądów apelacyjnych (sądów drugiej instancji) w sprawach o stwierdzenie nieważności uchwały wydanych w latach 2013-2018, sądy w 32% przypadków wydawały orzeczenia skutkujące stwierdzeniem nieważności uchwały (tj. w 32% spraw sądy apelacyjne oddalały apelację od

wyroku stwierdzającego nieważność uchwały albo zmieniały wyrok, w którym sąd I instancji odmówił stwierdzenia nieważności uchwały).

W porównaniu do wyroków objętych analizą w drugiej edycji raportu, kiedy to sądy apelacyjne w 33% przypadków wydawały orzeczenia skutkujące stwierdzeniem nieważności uchwały, wyroki przeanalizowane na potrzeby niniejszego raportu dają podstawy do twierdzenia, że liczba wyroków sądów apelacyjnych skutkujących stwierdzeniem nieważności uchwały pozostała w niemal bez zmian. Trzeba przy tym pamiętać, że jest to istotne uogólnienie, oparte wyłącznie na wyrokach udostępnionych nam na potrzeby niniejszej analizy. Ocena skuteczności apelacji w konkretnej sprawie powinna być dokonywana indywidualnie, w oparciu o konkretny stan faktyczny i prawny.

Jak często sądy apelacyjne wydawały wyroki skutkujące stwierdzeniem nieważności uchwały w latach 2013-2018?

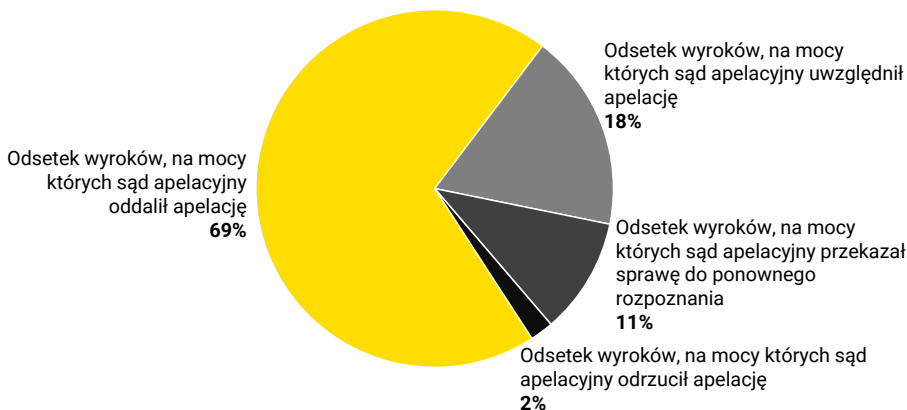
2. W jaki sposób sądy II instancji rozpoznawały apelacje od wyroków sądów I instancji dotyczących stwierdzenia nieważności uchwały (skuteczność apelacji)?

Na wstępie należy wyjaśnić, że apelacje od wyroków sądów I instancji były wnoszone zarówno przez powodów, jak i przez pozwanych. W punkcie 1. powyżej przeanalizowaliśmy jaki był skutek wyroków sądów II instancji (tj. czy w wyniku wydania wyroku przez sąd II instancji stwierdzona została nieważność uchwały). W punkcie 2. powyżej dokonujemy natomiast analizy, jak często sądy uwzględniały bądź oddalały apelację niezależnie od tego, czy była ona składana przez powodów, czy przez pozwanych.

W przeanalizowanych przez nas wyrokach, które zapadły w latach 2013-2018, sądy apelacyjne (sądy II instancji) oddaliły 69% apelacji od wyroków w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały. Tylko w około 18% przeanalizowanych wyroków sądy apelacyjne uwzględniały apelację. 11% spraw sądy apelacyjne przekazywały natomiast do ponownego rozpoznania przez sądy I instancji. W przypadku prawie 2% wyroków sąd apelacyjny odrzucił apelację.

Można zatem sformułować generalny wniosek, że o ile „warto” inicjować postępowania o stwierdzenie nieważności uchwały przed sądem I instancji, o tyle zaskarżanie wyroków tych sądów statystycznie częściej kończy się niepowodzeniem, co można wziąć pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o składaniu apelacji. Trzeba przy tym pamiętać, że jest to istotne uogólnienie, oparte wyłącznie na wyrokach udostępnionych nam na potrzeby niniejszej analizy. Ocena skuteczności apelacji w konkretnej sprawie powinna być dokonywana indywidualnie, w oparciu o konkretny stan faktyczny i prawny.

W jaki sposób sądy apelacyjne rozpatrywały apelacje od wyroków sądów I instancji w latach 2013-2018?

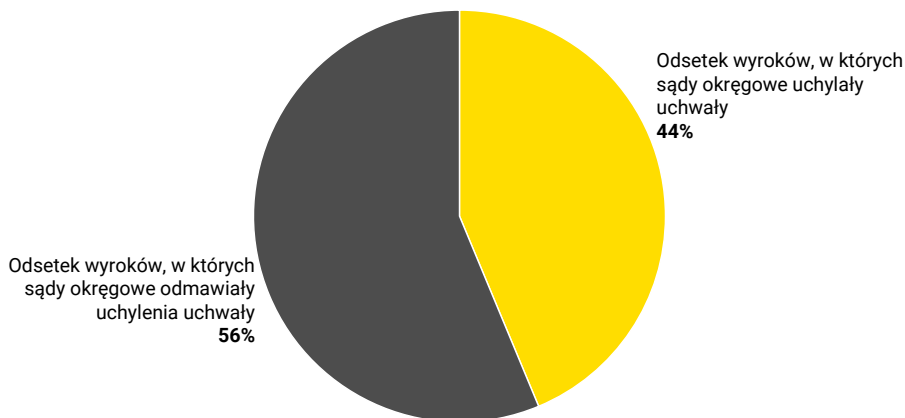
3. Jak często sądy wydawały orzeczenia skutkujące uchynieniem uchwały?

Sądy okręgowe

Biorąc pod uwagę 206 wyroków sądów okręgowych wydanych w latach 2013-2018 w sprawach dotyczących uchynienia uchwały, sądy uwzględniły około 44% powództw.

Biorąc natomiast pod uwagę 84 przeanalizowane wyroki sądów okręgowych w sprawach o uchynienie uchwały wydane w roku 2018, sądy uwzględniły jedynie 36% powództw. Widoczny jest zatem pewien spadek liczby uwzględnionych powództw o uchynienie uchwały w roku 2018 w porównaniu do lat ubiegłych. Z udostępnionych nam danych wynika bowiem, że w latach 2013-2017 sądy uwzględniały powództwa o uchynienie uchwały częściej (48% uwzględnionych powództw) niż miało to miejsce w roku 2018. Trzeba przy tym pamiętać, że powyższe wyniki stanowią pewne uogólnienie, oparte wyłącznie na wyrokach udostępnionych nam na potrzeby niniejszej analizy oraz są wypadkową konkretnych okoliczności danej sprawy, wobec czego mogą nie świadczyć o zarysowaniu się generalnej tendencji orzeczniczej w powyższym zakresie.

Jak często sądy okręgowe uchylały uchwały w latach 2013-2018?

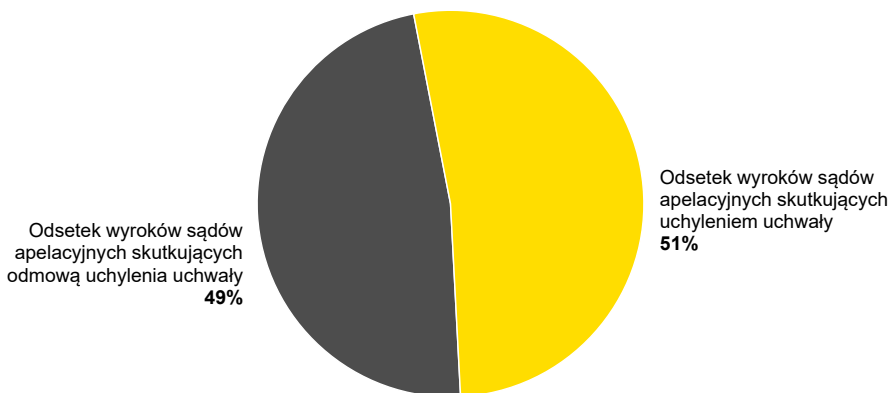

Sądy apelacyjne

Biorąc pod uwagę 96 wyroków sądów apelacyjnych wydane w latach 2013-2018 w sprawach dotyczących uchylecia uchwały, w 51% przypadków sądy wydawały orzeczenia skutkujące uchyleciem uchwały.

Biorąc natomiast pod uwagę 25 przeanalizowanych wyroków sądów apelacyjnych w sprawach o uchylecie uchwały wydane w roku 2018, w 54% przypadków sądy wydawały orzeczenia skutkujące uchyleciem uchwały. Na podstawie powyższych wyników można sformułować wniosek, że w 2018 roku liczba wyroków sądów apelacyjnych, które skutkowały uchyleciem uchwały nieznacznie wzrosła w porównaniu do liczby rozstrzygnięć skutkujących uchyleciem uchwały w latach 2013-2017 (w latach 2013-2017 sądy apelacyjne w około 49% spraw wydawały orzeczenia skutkujące uchyleciem uchwały). Trzeba przy tym pamiętać, że powyższe wyniki stanowią pewne uogólnienie, oparte wyłącznie na wyrokach udostępnionych nam na potrzeby niniejszej analizy oraz są wypadkową konkretnych okoliczności danej sprawy, wobec czego mogą nie świadczyć o zarysowaniu się generalnej tendencji orzeczniczej w powyższym zakresie.

Jak często sądy apelacyjne wydawały wyroki skutkujące uchynieniem uchwały w latach 2013-2018?

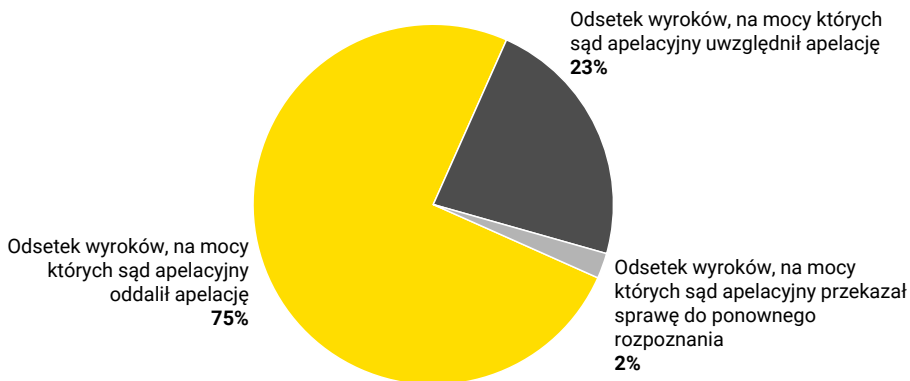
4. W jaki sposób sądy II instancji rozpoznawały apelacje od wyroków sądów I instancji dotyczących uchynienia uchwały (skuteczność apelacji)?

Na wstępie należy wyjaśnić, że apelacje od wyroków sądów I instancji były wnoszone zarówno przez powodów, jak i przez pozwanych. W punkcie 4. powyżej przeanalizowaliśmy jaki był skutek wyroków sądów II instancji. (tj. czy w wyniku wydania wyroku przez sąd II instancji uchwała została uchylona). W punkcie 3. dokonujemy natomiast analizy, jak często sądy uwzględniały bądź oddalały apelację niezależnie od tego, czy była ona składana przez powodów, czy przez pozwanych.

W przeanalizowanych przez nas wyrokach wydanych w latach 2013 – 2018 sądy apelacyjne (sądy II instancji) oddaliły 75% apelacji od wyroków w sprawie uchynienia uchwały. W zaledwie 23% przeanalizowanych wyroków sądy apelacyjne uwzględniały apelację. W przypadku 2% wyroków sądy przekazały sprawę do ponownego rozpoznania.

Z jednej strony widać, że większość apelacji została oddalona przez sądy II instancji. Z drugiej strony, w prawie co czwartej sprawie sądy apelacyjne uwzględniały apelację od wyroku sądu I instancji, co przemawiałoby jednak za tym, że składanie apelacji bywa zasadne i skuteczne. Trzeba przy tym pamiętać, że jest to pewne uogólnienie, oparte wyłącznie na wyrokach udostępnionych nam na potrzeby niniejszej analizy. Ocena skuteczności apelacji w konkretnej sprawie powinna być dokonywana indywidualnie, w oparciu o konkretny stan faktyczny i prawny.

W jaki sposób sądy apelacyjne rozpatrywały apelacje od wyroków sądów I instancji w latach 2013-2018?

5. W jakich sprawach sądy najczęściej wydawały wyroki skutkujące stwierdzeniem nieważności uchwały?

Sądy okręgowe

W prawie połowie przypadków sądy okręgowe uwzględniały powództwa w sprawach dotyczących kwestii finansowych (podział zysku, dopłaty), a także w sprawach dotyczących konfliktów w organach spółki, sporów kompetencyjnych i konfliktów na linii zarząd - wspólnicy.

Sądy okręgowe najrzadziej uwzględniały natomiast powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały w sprawach dotyczących zatwierdzenia sprawozdania finansowego lub udzielenia absolutorium zarządowi.

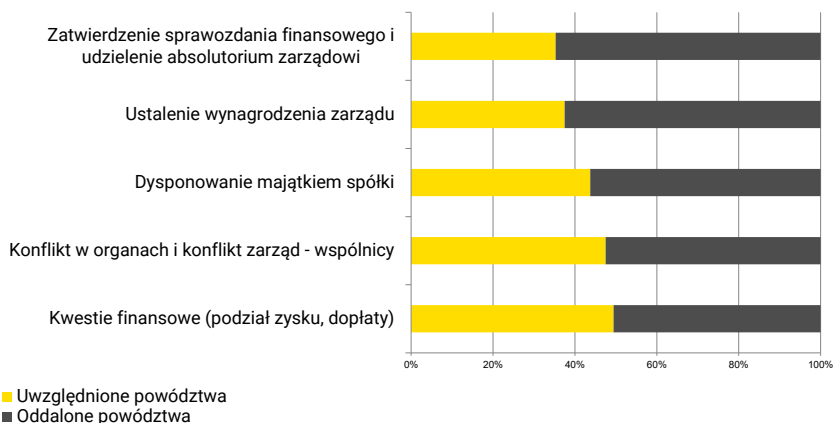
Z przeanalizowanych przez nas wyroków wynika, że w samym 2018 roku sądy okręgowe uwzględniły 56% powództw o stwierdzenie nieważności uchwały w przedmiocie konfliktów w organach spółki, sporów kompetencyjnych i konfliktów na linii zarząd - wspólnicy. Można zatem zauważyć znaczący wzrost uwzględnionych powództw w tym zakresie względem lat 2013-2017, kiedy to sądy okręgowe uwzględniły tylko 39% powództw dotyczących wskazanej kategorii uchwał.

W 2018 roku w 53% przypadków sądy okręgowe uwzględniały także powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały w sprawach dotyczących kwestii finansowych (podział zysku, dopłaty). Również w tej kategorii można odnotować wzrost liczby uwzględnionych powództw w porównaniu do lat 2013-2017, kiedy to sądy okręgowe uwzględniły 47% powództw zaliczających się do wskazanej kategorii.

Należy oczywiście pamiętać, że powyższe wyniki przedstawiają jedynie dane statystyczne i są oparte wyłącznie na wyrokach udostępnionych nam na potrzeby niniejszej

analizy. Ocena skuteczności powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały w konkretnej sprawie powinna być dokonywana indywidualnie, w oparciu o konkretny stan faktyczny i prawny.

W jakich kategoriach spraw sądy okręgowe najczęściej stwierdzały nieważność uchwał w latach 2013-2018?

Sądy apelacyjne

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wydanych w latach 2013-2018 wynika, że sądy apelacyjne najczęściej wydawały wyroki skutkujące stwierdzeniem nieważności uchwał w sprawach dotyczących ustalenia wynagrodzenia zarządu (miało to miejsce aż w 80% przypadków).

W latach 2013-2018, sądy apelacyjne najczęściej wydawały wyroki skutkujące odmową stwierdzenia nieważności uchwał w sprawach dotyczących dysponowania majątkiem spółki (wyroki skutkujące stwierdzeniem nieważności takiej uchwały zapadały przed sądami apelacyjnymi tylko w 22% spraw).

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wydanych w samym tylko roku 2018 wynika, że sądy apelacyjne najczęściej wydawały wyroki skutkujące stwierdzeniem nieważności uchwały w sprawach dotyczących ustalenia wynagrodzenia zarządu, a więc analogicznie jak w całym badanym okresie.

Jednocześnie, z wyroków wydanych w 2018 roku wynika, że tylko 20% wyroków wydanych w sprawach dotyczących podziału zysku, udziałów i dopłat przez sądy apelacyjne skutkowało stwierdzeniem nieważności uchwały. Jest to znaczący spadek względem lat 2013-2017, kiedy sądy apelacyjne wydawały orzeczenia skutkujące stwierdzeniem nieważności uchwał należących do tej kategorii w 29% przypadków.

W jakich kategoriach spraw sądy apelacyjne najczęściej wydawały wyroki skutkujące stwierdzeniem nieważności uchwał w latach 2013 - 2018?

6. W jakich sprawach sądy najczęściej wydawały wyroki skutkujące uchynieniem uchwały?

Sądy okręgowe

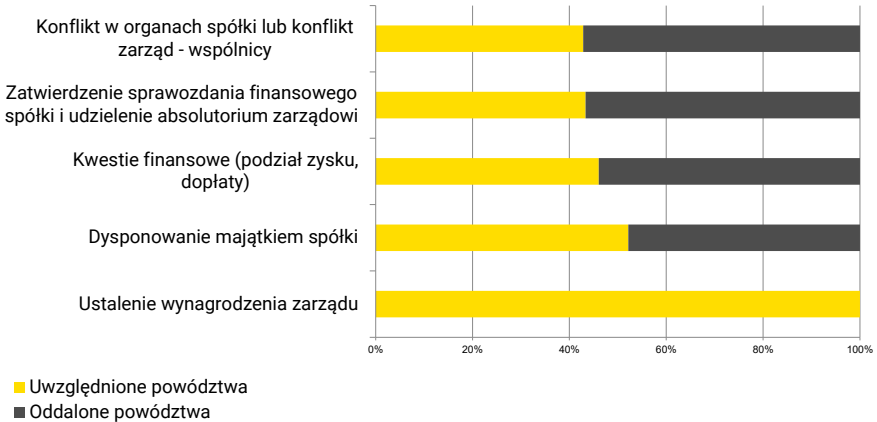
Z przeanalizowanych przez nas wyroków wynika, że w latach 2013-2018 sądy okręgowe najczęściej uwzględniały powództwa w sprawach o uchylenie uchwał związanych z ustaleniem wynagrodzenia zarządu. W przeanalizowanych przez nas wyrokach sądy okręgowe uchylały wszystkie uchwały należące do tej kategorii. Sądy okręgowe często uchylały także uchwały dotyczące dysponowania majątkiem spółki oraz dotyczące kwestii finansowych (podział zysku, dopłaty).

Sądy okręgowe w latach 2013-2018 najczęściej oddalały natomiast powództwa o uchylenie uchwały w sprawach związanych z konfliktem w organach spółki oraz konfliktem na linii zarząd – wspólnicy, a także w sprawach dotyczących zatwierdzania sprawozdania finansowego oraz udzielenia absolutorium.

W samym 2018 roku sądy okręgowe najczęściej uwzględniały natomiast powództwa o uchylenie uchwały w sprawach dotyczących konfliktów w organach spółki lub konfliktów na linii zarząd – wspólnicy. Podobnie jak w roku 2017, sądy okręgowe najrzadziej uwzględniały powództwa o uchylenie uchwały w sprawach związanych z dysponowaniem majątkiem spółki. Co ciekawe, w latach 2013-2016 dysponowanie majątkiem spółki było drugą kategorią uchwał, w której sądy okręgowe najczęściej uchylały uchwały. W ciągu ostatnich dwóch lat można zatem zaobserwować istotną zmianę w tym zakresie.

Należy oczywiście pamiętać, że prezentowane wyniki stanowią jedynie pewne uogólnienie, oparte wyłącznie na wyrokach udostępnionych nam na potrzeby niniejszej analizy oraz są wypadkową konkretnych okoliczności danej sprawy, wobec czego mogą nie świadczyć o zarysowaniu się generalnej tendencji orzeczniczej w powyższym zakresie.

W jakich kategoriach spraw sądy okręgowe najczęściej uchylały uchwały w latach 2013 - 2018?

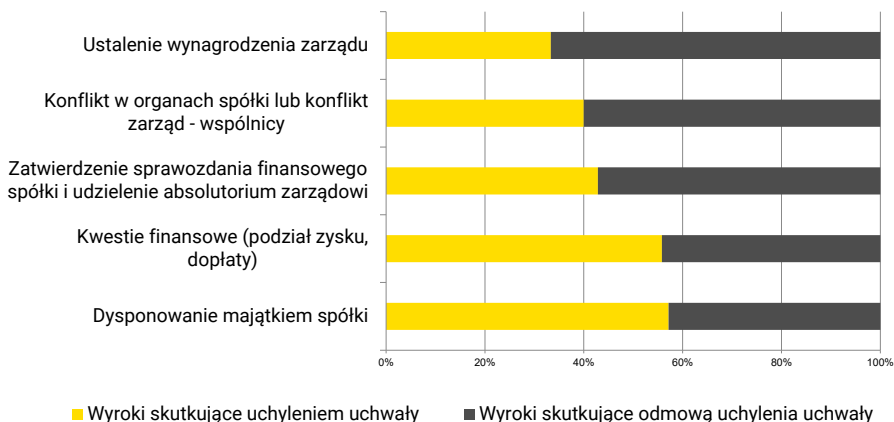
Sądy apelacyjne

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wynika, że sądy apelacyjne w latach 2013-2018 najczęściej wydawały wyroki skutkujące uchynieniem uchwał w sprawach dotyczących dysponowania majątkiem spółki oraz sporów związanych z kwestiami finansowymi (podział zysku, dopłaty).

Sądy apelacyjne najrzadziej wydawały natomiast wyroki skutkujące uchynieniem uchwał dotyczących ustalenia wynagrodzenia dla członków zarządu.

W 2018 roku sądy apelacyjne najczęściej, bo w 57% spraw, wydawały wyroki skutkujące uchynieniem uchwał w sprawach związanych z dysponowaniem majątkiem spółki. Można odnotować znaczący wzrost odsetka wyroków sądów apelacyjnych skutkujących uchynieniem uchwały w tej kategorii względem roku 2017, kiedy sądy apelacyjne tylko w 25% przypadków decydowały się na uchynienie uchwały dotyczącej dysponowania majątkiem spółki. Również w tym wypadku należy oczywiście pamiętać, że powyższe wyniki są oparte wyłącznie na wyrokach udostępnionych nam na potrzeby niniejszej analizy. Ocena skuteczności apelacji w sprawach o uchynienie uchwały w konkretnej sprawie powinna być dokonywana indywidualnie, w oparciu o konkretny stan faktyczny i prawny.

W jakich kategoriach spraw sądy apelacyjne najczęściej wydawały wyroki skutkujące uchynieniem uchwały w latach 2013 - 2018?

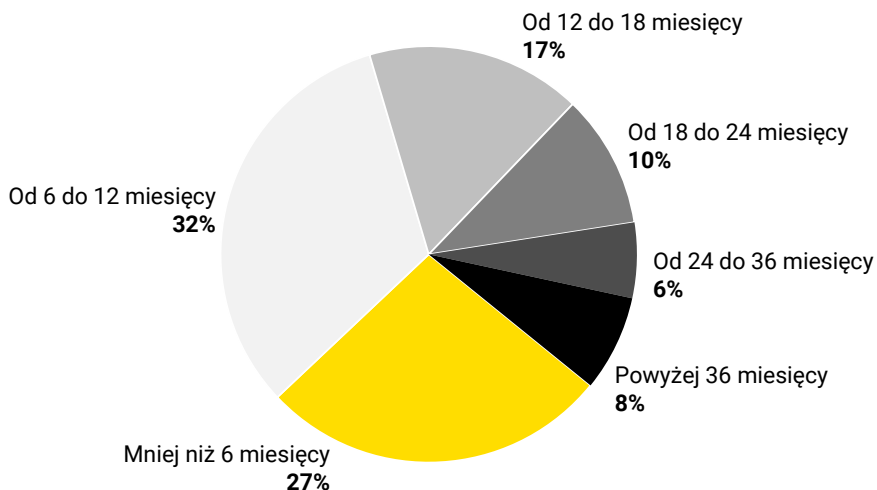
Jak długo trwają postępowania sądowe w sprawach o stwierdzenie nieważności uchwały lub o uchynienie uchwały?

1. Czas orzekania przed sądami okręgowymi

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wynika, że średni czas trwania postępowania w sprawach o stwierdzenie nieważności uchwały lub o uchynienie uchwały przed sądami okręgowymi w latach 2013 – 2018 wyniósł około 15 miesięcy. Średni czas trwania postępowania w sprawach o stwierdzenie nieważności uchwały lub o uchynienie uchwały w sprawach, w których wydano orzeczenie w 2018 roku wyniósł około 17,5 miesiąca i wydłużył się o ponad 4 miesiące w stosunku do średniego czasu orzekania z lat 2013-2017. Warto dodać, że w I edycji raportu, średni czas orzekania sądów okręgowych w tego typu sprawach wynosił około 9 miesięcy. Należy jednak pamiętać, że czas orzekania uzależniony jest m.in. od specyfiki konkretnej sprawy oraz od liczby spraw wpływających do konkretnego sądu, zatem powyższa analiza może nie świadczyć o powstaniu wyraźnej tendencji polegającej na wydłużaniu się czasu wydawania przez sądy orzeczeń w sprawach dotyczących zaskarżenia uchwał.

Analiza wyroków wydanych w latach 2013-2018 prowadzi do wniosku, że sprawy dotyczące stwierdzenia nieważności lub uchynienia uchwały najszybciej rozpatrywały Sąd Okręgowy w Białymstoku i Sąd Okręgowy w Bydgoszczy (średnio 7-8 miesięcy). Najdłużę trwały natomiast postępowania w Sądzie Okręgowym w Krakowie (średnio około 29 miesięcy).

Sądy okręgowe - czas orzekania w latach 2013 - 2018

2. Czas orzekania przed sądami apelacyjnymi

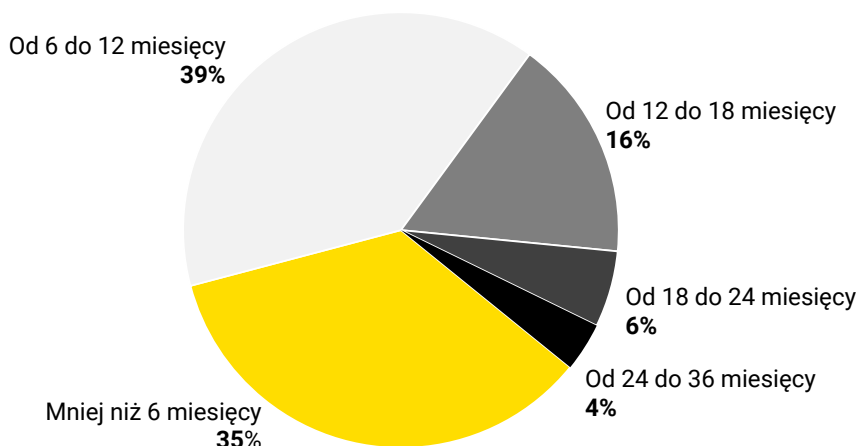
Z przeanalizowanych przez nas wyroków wynika, że średni czas trwania postępowania w sprawach o stwierdzenie nieważności uchwały lub o uchylenie uchwały przed sądami apelacyjnymi w latach 2013 – 2018 wyniósł około 10 miesięcy. Można zatem sformułować wniosek, że w tego rodzaju sprawach czas orzekania skrócił się w stosunku do średniego czasu trwania postępowań w latach 2013-2017, kiedy postępowania w sprawie zaskarżania uchwał w II instancji trwały około 13 miesięcy. Należy jednak pamiętać, że czas orzekania uzależniony jest m.in. od specyfiki konkretnej sprawy oraz od liczby spraw wpływających do konkretnego sądu, zatem powyższa analiza może nie świadczyć o powstaniu wyraźnej tendencji polegającej na wydłużaniu się czasu wydawania przez sądy orzeczeń w sprawach dotyczących zaskarżenia uchwał.

Analiza wyroków wydanych w latach 2013-2018 prowadzi do wniosku, że sprawy dotyczące stwierdzenia nieważności lub uchylenia uchwały najszybciej rozpatrywały Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oraz Sąd Apelacyjny w Szczecinie (średnio 7 miesięcy). Najdłużej trwały natomiast postępowania w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie (średnio około 2 lata).

Mając na uwadze, że czas trwania postępowań w przedmiocie zaskarżania uchwał przed dwoma instancjami wynosi łącznie ponad 2 lata, przed złożeniem pozwu w tego rodzaju sprawach wspólnik powinien zastanowić się nad celowością takiego działania. Stwierdzenie nieważności albo uchylenie uchwały po ponad 2 latach od podjęcia czasem może

nie mieć już znaczenia dla sytuacji spółki i wspólników. Pewnym rozwiązaniem w takich okolicznościach może być złożenie wniosku o zabezpieczenie powództwa. Uwzględnienie przez sąd takiego wniosku pozwala na wstrzymanie wykonania zaskarżonych uchwał już w ciągu pierwszych tygodni po złożeniu pozwu, a samo uzyskanie zabezpieczenia może przesądzić o losach całego sporu.

Sądy apelacyjne - czas orzekania w latach 2013-2018

Wyłączenie wspólnika

Wprowadzenie

Wyłączenie wspólnika jest jednym ze sposobów na zażegnanie konfliktu paraliżującego prawidłowe funkcjonowanie spółki. Wyłączenie wspólnika ze spółki pozwala jednocześnie na dalsze istnienie spółki w zmienionym składzie osobowym.

W stosunku do spółek osobowych powództwo o wyłączenie wspólnika można wytoczyć na podstawie art. 63 § 2 Kodeksu spółek handlowych. Stanowi on, że gdy istnieją ważne powody po stronie jednego ze wspólników, sąd może na wniosek pozostałych wspólników orzec o wyłączeniu tego wspólnika ze spółki. Przepisy nie definiują jednak ważnych przyczyn, z powodu których można żądać wyłączenia wspólnika spółki osobowej. Z przeanalizowanych przez nas wyroków oraz z komentarzy i orzecznictwa wynika, że musi to być ważny powód w znaczeniu obiektywnym a nie czysto uznaniowym (np. brak sympatii). Nie uzasadniają również wyłączenia wspólnika przyczyny mało istotne, np. wynikające z drobnych sprzeczek.

W stosunku do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zastosowanie znajduje art. 266 Kodeksu spółek handlowych. Wyłączenie wspólnika w tym trybie możliwe jest również tylko z ważnych przyczyn, które uniemożliwiają pozostałym wspólnikom kontynuowanie działalności spółki z danym wspólnikiem. Sąd może orzec o wyłączeniu wspólnika ze spółki na żądanie wszystkich pozostałych wspólników, jeżeli udziały

wspólników żądających wyłączenia stanowią więcej niż połowę kapitału zakładowego. Ten wymóg modyfikować może umowa spółki poprzez przyznanie prawa wystąpienia z powództwem także mniejszej liczbie wspólników, jeżeli ich udziały stanowią więcej niż połowę kapitału zakładowego.

Ważne przyczyny, które uzasadniają wyłączenie wspólnika, nie zostały wyliczone w przepisach Kodeksu spółek handlowych. To, co czyni skutecznym żądanie wyłączenia wspólnika, nie zawsze będzie powodowało wyłączenie wspólnika w innym przypadku. Dlatego warto zapoznać się z ważnymi powodami wyłączenia wspólnika, które zostały wskazane w przeanalizowanych przez nas wyrokach.

Należy także pamiętać, że wyłączenie wspólnika zgodnie z powyższymi procedurami często wiąże się z dalszymi konfliktami na tle finansowym, dotyczącymi spłaty występującego wspólnika.

Podstawa prawna: art. 63 § 2 KSH, art. 266 KSH – 269 KSH

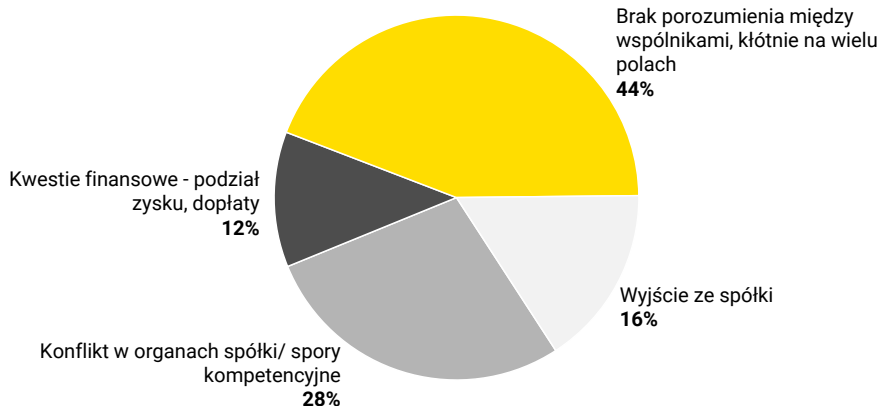
Liczba przeanalizowanych wyroków

W sprawach dotyczących wyłączenia wspólnika ze spółki przeanalizowaliśmy 28 wyroków sądów okręgowych i apelacyjnych z Białegostoku, Gdańska, Katowic, Koszalina, Krakowa, Lublina, Opoła, Szczecina, Warszawy, Wrocławia, przy czym 16 wyroków zostało wydanych przez sądy okręgowe, natomiast 12 to wyroki sądów apelacyjnych.

Najczęstsze przyczyny sporów będących podstawą zainicjowania postępowania o wyłączenie wspólnika ze spółki

Aż 44% przeanalizowanych przez nas wyroków w sprawach dotyczących wyłączenia wspólnika dotyczyło braku porozumienia pomiędzy wspólnikami oraz konfliktów na wielu polach. Drugą najczęstszą płaszczyzną sporów były konflikty w organach spółki lub spory kompetencyjne (28% wyroków). 16% przeanalizowanych przez nas wyroków o wyłączenie wspólnika dotyczyło wyjścia ze spółki, natomiast 12% przeanalizowanych wyroków dotyczyło konfliktów związanych z kwestiami finansowymi tj. podziałem zysku i dopłatami. W przypadku orzeczeń wydanych w roku 2018 w sprawach dotyczących wyłączenia wspólnika najpopularniejszą przyczyną konfliktów były spory związane z brakiem porozumienia pomiędzy wspólnikami i konfliktami na wielu polach oraz wyjście ze spółki.

Najczęstsze przyczyny sporów będących podstawą do zainicjowania postępowania sądowego dotyczącego wyłączenia wspólnika

a) Brak porozumienia między wspólnikami i konflikty na wielu polach

Spory z tej kategorii dotyczyły:

- braku współpracy wspólników,
- odsunięcia wspólnika od spraw spółki,
- zaniedbywania przez wspólnika obowiązków korporacyjnych,
- pozbawiania wspólnika mniejszościowego wpływu na działalność spółki,
- uszczuplenia praw udziałowych wspólnika,
- prowadzenia działalności konkurencyjnej,
- naruszania dóbr osobistych wspólnika,
- działania wspólnika na szkodę spółki,
- dysponowania majątkiem spółki bez zgody wspólników,
- pata decyzyjnego.

Opis przykładowej sprawy

Powodowie zażądali wyłączenia jednego ze wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Zarzucili oni pozwanemu nadużywanie prawa indywidualnej kontroli, prowadzenie działalności konkurencyjnej, brak współdziałania przy podejmowaniu uchwał i trwale kontestowanie decyzji zarządu oraz rady nadzorczej spółki. Nadto, w ocenie powodów, działania pozwanego uniemożliwiały bezkonfliktowe współdziałanie.

Pozwany wskazał, że argumentacja podana przez stronę powodową nie może stanowić podstaw do pozbawienia wspólnika jego członkostwa w spółce. W jego opinii powódowie nie wskazali żadnych konkretnych danych świadczących o powstaniu po stronie spółki uszczerbku majątkowego, wynikającego z udziału pozwanego w innej spółce. Pozwany wskazał ponadto, że nie prowadził działalności konkurencyjnej wobec spółki, a nawet gdyby było inaczej, to Kodeks spółek handlowych nie wskazuje wprost, aby prowadzenie przez wspólnika działalności konkurencyjnej mogło stanowić powód do wyłączenia go ze spółki.

Sąd oddalił powództwo o wyłączenie wspólnika wskazując, że pozwany w rzeczywistości nie prowadził działalności konkurencyjnej wobec działalności spółki. Ponadto, w ocenie sądu głosowanie przez wspólnika przeciwko uchwałom zgromadzenia wspólników i brak akceptacji dla propozycji wspólników większościowych nie jest jednoznaczny z odmową współdziałania i nie świadczy o utrudnianiu przebiegu zgromadzeń wspólników. Takie zachowanie pozwanego może natomiast świadczyć o zainteresowaniu losami spółki oraz o chęci uczestniczenia w podejmowaniu decyzji.

Opis przykładowej sprawy

Wspólnik większościowy domagał się wyłączenia drugiego wspólnika z powodu różnic w wizji prowadzenia spraw spółki oraz kierunków jej rozwoju. Powód powoływał się także na istnienie konfliktu osobistego pomiędzy wspólnikami.

Pomimo stwierdzenia przez sąd konfliktu osobistego, pozwany nie został wyłączony ze spółki. Zdaniem sądu konflikt ten nie uniemożliwiał wspólnikom realizowania wspólnego celu, jakim było prowadzenie spółki, a interes wspólnika większościowego nie może być utożsamiany z interesem spółki. Uznano, że to właśnie powód nie realizował uzgodnionej polityki finansowej i wspólnego celu, co potwierdza fakt, że nie udzielał pozwanemu wyjaśnień i nie udostępniał dokumentów finansowych.

b) Konflikt w organach spółki, spory kompetencyjne, spory na linii wspólnicy - zarząd

Spory z tej kategorii dotyczyły:

- odmowy realizacji przez zarząd żądań wspólników,
- nieprawidłowego obsadzenia organów spółki,
- wykorzystywania pozycji członka zarządu, będącego jednocześnie wspólnikiem w spółce,
- braku współpracy między wspólnikami będącymi członkami zarządu,
- wykorzystywania przez zarząd majątku spółki do celów prywatnych,
- odmowy udostępnienia wspólnikowi przez zarząd dokumentacji spółki,
- podejmowania przez jednego z członków zarządu (wspólnika) działań przekraczających zakres zwykłych spraw spółki bez uzyskania zgody pozostałych członków zarządu (również wspólników).

Opis przykładowej sprawy

Przyczyną konfliktu wspólników były negatywne relacje między udziałowcami spółki, których podłożem były przede wszystkim odmienne wizje zarządzania spółką (skonfliktowani wspólnicy byli członkami zarządu spółki).

Sąd wskazał, że dokonując analizy sytuacji w spółce, należy za każdym razem wziąć pod uwagę, czy żądanie wyłączenia wspólnika nie stanowi próby nieuzasadnionej pozbycia się ze spółki wspólnika mniejszościowego. Sąd stwierdził także, że pomimo toczącego się w spółce od wielu lat konfliktu co do wizji dalszej działalności spółki, pozwany reprezentuje należycie interesy spółki.

Zdaniem sądu pozwany wspólnik może mieć odmienną wizję funkcjonowania spółki, wobec czego nie przychylił się do żądania wyłączenia wspólnika ze spółki.

Opis przykładowej sprawy

Pomiędzy wspólnikami wybuchł konflikt spowodowany działaniem pozwanej spółniczki (członka zarządu), które miało na celu wyprowadzenie ze spółki składników majątkowych o łącznej wartości 1 miliona złotych. Pozwana została prawomocnie obciążona odpowiedzialnością za wyrządzenie spółce z ograniczoną odpowiedzialnością szkody, gdyż podpisana przez nią umowa przedwstępna zakupu drogiego samochodu była fikcyjna i służyć miała wyprowadzeniu pieniędzy ze spółki.

Sąd przychylił się do objętego pozwem żądania wyłączenia wspólnika ze spółki, wskazując na niemożność bezkonfliktowego współdziałania ze wspólnikiem.

c) Konflikty związane z wyjściem wspólnika ze spółki

Spory z tej kategorii dotyczyły:

- pozbycia się mniejszościowego wspólnika ze spółki,
- skuteczności nabycia udziałów,
- ustalenia ceny, po jakiej mniejszościowi wspólnicy mają sprzedać udziały pozostałym wspólnikom,
- braku zgody na sprzedaż udziałów wspólników mniejszościowych.

Opis przykładowej sprawy

Powodowie wniesli o wyłączenie wspólnika ze spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ze względu na prowadzenie przez niego działalności konkurencyjnej. Jednocześnie powodowie wskazali, że ze względu na długotrwały konflikt między wspólnikami porozumienie nie jest możliwe.

Wspólnicy podejmowali próby wykupienia udziałów należących do pozwanego, lecz ten odrzucił ofertę ze względu na zbyt niską cenę. Jednocześnie pozwany nie

mógł uzyskać zgody zgromadzenia wspólników na zbycie udziałów innemu podmiotowi bądź na innych warunkach.

Sąd I instancji oddalił powództwo, jednakże sąd II instancji uwzględnił żądanie powodów. Sąd ten stwierdził, że wyłączenie wspólnika może nastąpić nie tylko w sytuacjach zawinionych postępowaniem wyłączanego wspólnika. Okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie było to, że pomiędzy stronami postępowania istnieje konflikt, który doprowadził do tego, że wspólnicy przestali ze sobą rozmawiać. Wobec powyższego, powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Opis przykładowej sprawy

Wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością domagali się wyłączenia pozwanego wspólnika ze spółki. Powodowie argumentowali, że dalsza współpraca z pozwanym jest niemożliwa ze względu na toczący się konflikt między nim a drugim wspólnikiem, będącym jednocześnie prezesem zarządu spółki. Powodowie wskazywali ponadto, że pozwany został wcześniej odwołany z funkcji prezesa zarządu ze względu na jego nieuczciwe działania względem spółki, a sam konflikt spowodowany jest prowadzeniem konkurencyjnej działalności przez pozwanego wspólnika.

Pozwany wspólnik wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc że wyłączenie go ze spółki byłoby rozwiązaniem krzywdzącym. Argumentował, że wcześniej podejmował próby wystąpienia ze spółki za porozumieniem stron, ale brak dobrej woli pozostałych wspólników to uniemożliwiał.

Sąd uznał powództwo i wyłączył wspólnika ze spółki. Wskazał, że konflikt istniejący między wspólnikami ma charakter trwały, a pozwany podejmował działania, które należy uznać za przejaw braku lojalności wobec spółki.

d) Kwestie finansowe (podział zysku, dopłaty)

Spory z tej kategorii dotyczyły:

- pozbawiania wspólnika mniejszościowego dywidendy,
- ciągłego przeznaczania zysku na kapitał zapasowy spółki,
- inwestycji dokonywanych przez spółkę,
- zobowiązań zaciąganych przez spółkę,
- nakładania dopłat na wspólników,
- braku zgody co do podwyższenia kapitału zakładowego spółki.

Opis przykładowej sprawy

Konflikt w spółce powstał na tle czysto finansowym. Część wspólników poręczyła kredyt, który miał sfinansować inwestycję spółki. Inwestycja zakończyła się jednak niepowodzeniem.

Pozwany wspólnik początkowo chciał wyjść ze spółki, ale pozostali wspólnicy nie osiągnęli z nim porozumienia w kwestii ceny za jego udziały. Sytuacja spółki była zbyt trudna, by przyjąć warunki pozwanego. Powodowie wskazali, że nie chcą i nie widzą możliwości dalszej współpracy z pozwanym w ramach spółki.

Sąd okręgowy nie przychylił się do żądania wyłączenia wspólnika. Orzeczenie sądu okręgowego zostało jednak zmienione przez sąd apelacyjny, który wskazał na brak kooperacji między wspólnikami, których współpraca powinna opierać się na wzajemnym zaufaniu. To z kolei wymaga zachowania zasad lojalności wobec spółki i wspólników nie tylko w ramach stosunku wewnątrz korporacyjnego, ale też w ramach szerszej rozumianej współpracy gospodarczej. Powołując się na wskazane argumenty, sąd apelacyjny wyłączył wspólnika ze spółki.

Opis przykładowej sprawy

Przejawem różnicy stanowisk pomiędzy wspólnikami była inwestycja, której pozwany sprzeciwiał się ze względu na ryzykowny w jego ocenie kredyt kupiecki. Powód podpisał jednak umowę kredytu i inwestycja została zrealizowana. Konflikt pogłębił się wraz z podjęciem przez zarząd spółki decyzji o przedłużeniu kredytu.

Dla sądu istotne było, że mimo konfliktu wspólnicy potrafią ostatecznie współdziałać w sprawach o decydującym znaczeniu dla bytu spółki oraz jej bezpieczeństwa finansowego. Spółka prowadziła działalność z sukcesem, zaś wcześniejsze, krótkotrwałe w skali wieloletniego funkcjonowania załamanie na tle różnego pojmowania strategii finansowej nastąpiło z przyczyn obiektywnych. Wobec tego sąd nie zdecydował o wyłączeniu wspólnika ze spółki.

Wyłączenie wspólnika – jak orzekały sądy?

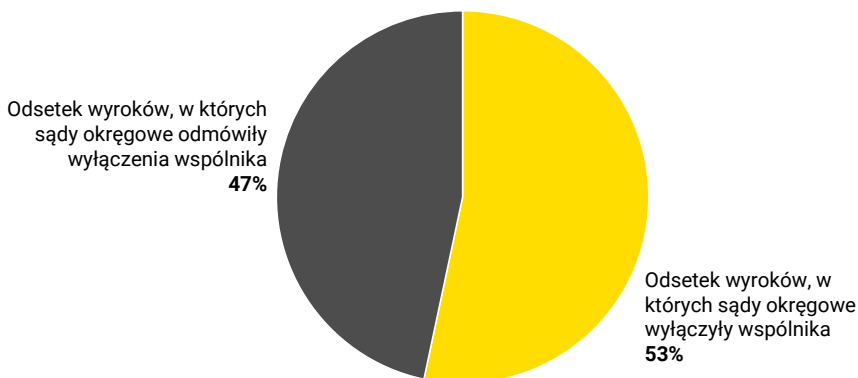
1. Jak często sądy wydawały wyroki skutkujące wyłączeniem wspólnika?

Sądy okręgowe

Biorąc pod uwagę przeanalizowane wyroki sądów okręgowych wydane w latach 2013–2018, sądy okręgowe uwzględniły około 53% powództw o wyłączenie wspólnika. Można zatem odnotować wzrost liczby wyroków uwzględniających powództwo o wyłączenie wspólnika względem lat 2013–2017, kiedy tego rodzaju powództwa były

uwzględniane w 45% przypadków. Należy mieć na uwadze, że wynik każdej sprawy jest uzależniony od konkretnego stanu faktycznego. Wskazane powyżej statystyki są natomiast wynikiem analizy określonej puli wyroków udostępnionych przez sądy w trybie informacji publicznej.

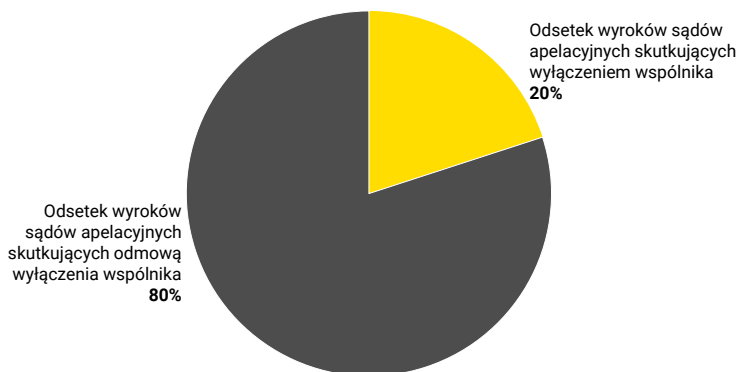
Jak często sądy okręgowe wyłączały współnika ze spółki w latach 2013 - 2018?

Sądy apelacyjne

Biorąc pod uwagę przeanalizowane wyroki sądów apelacyjnych wydane w latach 2013-2018, sądy apelacyjne w zaledwie 20% przypadków wydawały orzeczenia, w których utrzymywały w mocy wyrok o wyłączeniu współnika bądź zmieniały zaskarżony wyrok poprzez wyłączenie współnika. Składając apelację należy mieć jednak świadomość, że szanse powodzenia w konkretnej sprawie zawsze należy rozpatrywać indywidualnie, a o uwzględnieniu bądź oddaleniu apelacji decyduje konkretny stan faktyczny i prawny.

Jak często sądy apelacyjne wydawały wyroki skutkujące wyłączeniem współnika ze spółki latach 2013-2018?

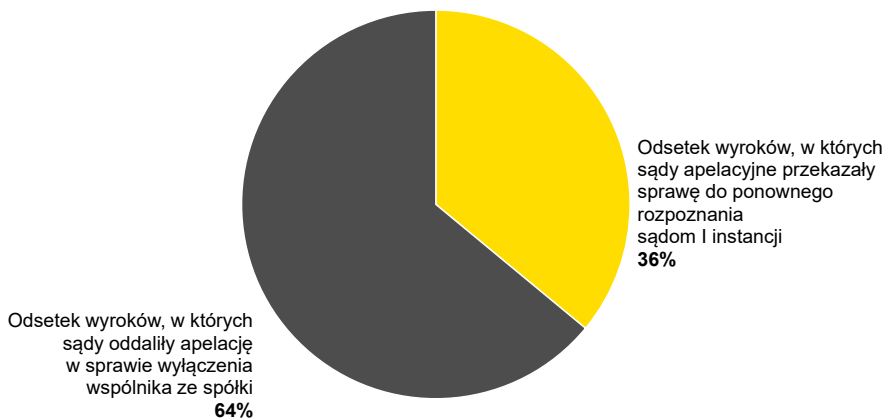

2. W jaki sposób sądy II instancji rozpoznawały apelacje od wyroków sądów I instancji dotyczących wyłączenia współnika (skuteczność apelacji)

Na wstępie należy wyjaśnić, że apelacje od wyroków sądów I instancji były wnoszone zarówno przez powodów, jak i przez pozwanych. W punkcie 1. powyżej przeanalizowaliśmy jaki był skutek wyroków sądów II instancji (tj. czy w wyniku wydania wyroku przez sąd II instancji współnik został wyłączony ze spółki). W punkcie 2. dokonujemy natomiast analizy jak często sądy uwzględniały bądź oddalały apelację niezależnie od tego, czy była ona składana przez powodów, czy przez pozwanych.

W przeanalizowanych przez nas wyrokach wydanych w latach 2013 - 2018 sądy apelacyjne (sądy drugiej instancji) oddaliły 64% apelacji od wyroków w sprawie wyłączenia współnika ze spółki. W 36% przypadków sądy apelacyjne przekazywały natomiast sprawę do ponownego rozpoznania przez sądy I instancji. Składając apelację należy mieć jednak świadomość, że szanse powodzenia w konkretnej sprawie zawsze należy rozpatrywać indywidualnie, a o uwzględnieniu bądź oddaleniu apelacji decyduje konkretny stan faktyczny i prawny.

W jaki sposób sądy apelacyjne rozpatrywały apelacje od wyroków sądów I instancji w latach 2013-2018?

3. W jakich sprawach sądy najczęściej wydawały wyroki skutkujące wyłączeniem współnika ze spółki?

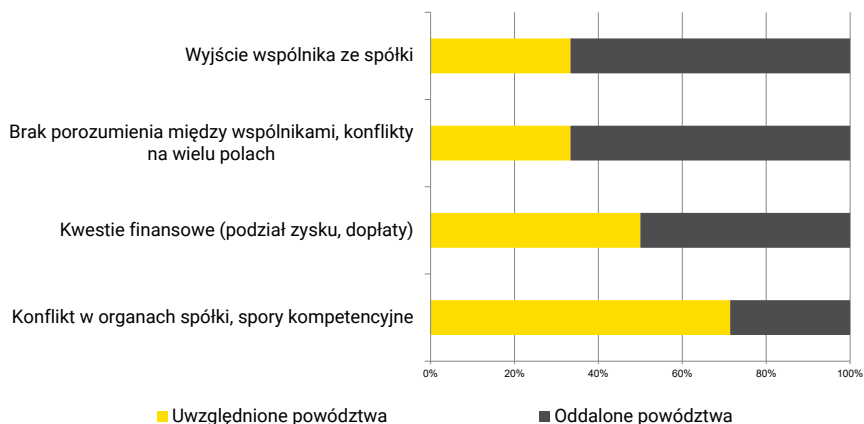
Sądy okręgowe

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wydanych w latach 2013 – 2018 wynika, że sądy okręgowe najczęściej (aż w 71% przypadków) uwzględniały powództwa o wyłączenie współnika w sprawach dotyczących konfliktów w organach spółki i sporów kompetencyjnych. W tej kategorii spraw można odnotować wzrost odsetka uwzględnionych

powództw względem lat 2013-2017, kiedy sądy uwzględniły 60% powództw o wyłączenie wspólnika w sprawach mających swoje podłoże w konfliktach w organach spółki i sporach kompetencyjnych. Konflikty w organach spółki i spory kompetencyjne w wielu przypadkach paraliżują działalność spółki, co może uzasadniać częste wydawanie wyroków uwzględniających powództwo w tego rodzaju sprawach.

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wydanych w latach 2013 – 2018 wynika, że sądy okręgowe najczęściej oddalały powództwa w sprawach związanych z wyjściem wspólnika ze spółki (ponad 66% wyroków) oraz w sprawach dotyczących braku porozumienia między wspólnikami i kłótni na wielu polach (66% wyroków).

W jakich kategoriach spraw sądy okręgowe najczęściej wyłączały wspólnika w latach 2013 - 2018?

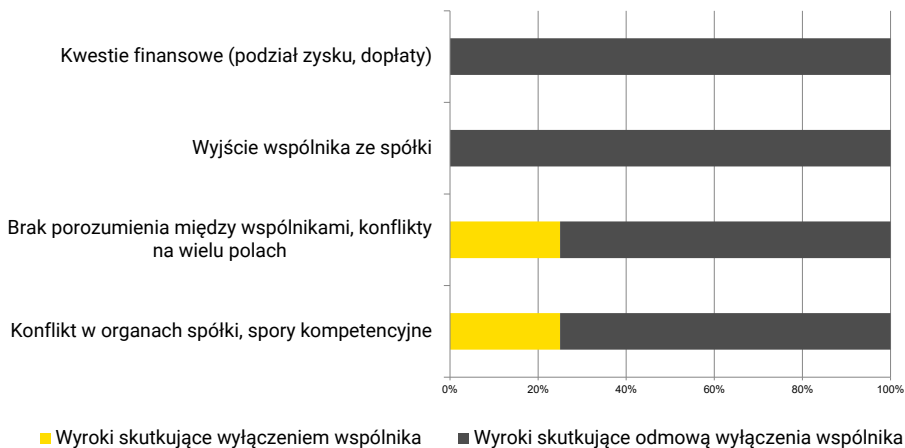

Sądy apelacyjne

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wydanych w latach 2013 – 2018 wynika, że sądy apelacyjne, podobnie jak sądy okręgowe, najczęściej wydawały wyroki skutkujące wyłączeniem wspólnika w sprawach dotyczących braku porozumienia między wspólnikami oraz kłótni na wielu polach, jak również w sprawach dotyczących konfliktu w organach spółki i sporów kompetencyjnych (25% przeanalizowanych wyroków).

Sądy apelacyjne w każdej badanej sprawie dotyczącej wyjścia wspólnika ze spółki oraz kwestii finansowych (podziału zysku, dopłat) wydały wyrok skutkujący odmową wyłączenia wspólnika.

W jakich kategoriach spraw sądy apelacyjne najczęściej wydawały wyroki skutkujące wyłączeniem wspólnika w latach 2013 - 2018?

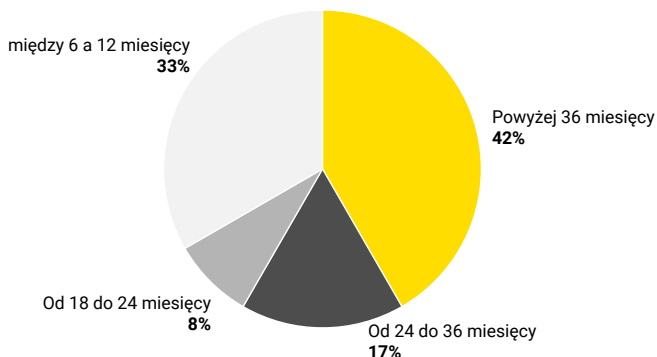

Jak długo trwają postępowania sądowe w sprawach o wyłączenie wspólnika?

1. Czas orzekania przed sądami okręgowymi

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wynika, że średni czas trwania postępowania w sprawach o wyłączenie wspólnika przed sądami okręgowymi w latach 2013 – 2018 wyniósł około 29 miesięcy. Należy podkreślić, że jest to najdłuższy czas ze wszystkich analizowanych przez nas kategorii spraw w niniejszym raporcie. Tak długi czas orzekania w sprawach dotyczących wyłączenia wspólnika może być spowodowany stopniem skomplikowania tego rodzaju postępowań. Na długość czasu rozpatrywania spraw dotyczących wyłączenia wspólnika wpływa także często konieczność wyceny udziałów czy ogółu praw i obowiązków należącego do wyłączonego wspólnika, co wiąże się z koniecznością wydania opinii przez biegłego.

Sądy okręgowe - czas orzekania

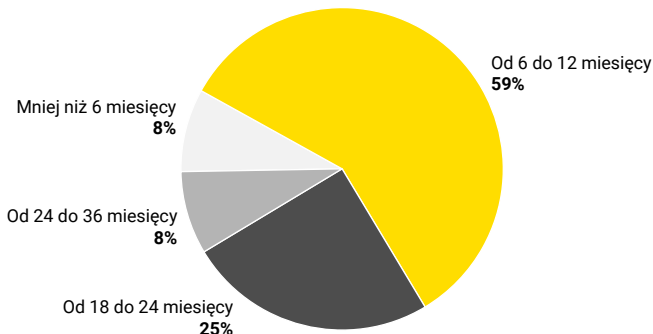

2. Czas orzekania przed sądami apelacyjnymi

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wynika, że średni czas trwania postępowań w sprawach o wyłączenie wspólnika przed sądami apelacyjnymi w latach 2013-2018 wyniósł około 13 miesięcy.

Łączny czas orzekania przed sądami obu instancji w sprawach dotyczących wyłączenia wspólnika wynosi średnio około 3,5 roku. Prowadzenie przez tak długi okres sporu sądowego ze wspólnikiem może prowadzić do utrudnienia prowadzenia bieżącej działalności spółki (np. może uniemożliwić podjęcie niezbędnych dla funkcjonowania spółki uchwał). Z tego powodu, składając pozew o wyłączenie wspólnika warto rozważyć złożenie wniosku o zabezpieczenie powództwa, poprzez zawieszenie pozwanego wspólnika w wykonywaniu jego praw udziałowych. Uwzględnienie wniosku o zabezpieczenie powództwa przez sąd ograniczy wspólnikowi możliwość utrudniania prowadzenia działalności spółki.

Sądy apelacyjne - czas orzekania

Rozwiązanie spółki

Wprowadzenie

Z żądaniem rozwiązania spółki osobowej przez sąd może wystąpić każdy ze współników. Prawo to wynika z art. 63 § 1 Kodeksu spółek handlowych i umożliwia współnikowi rozwiązanie spółki w razie zaistnienia ku temu ważnych powodów, gdy jednocześnie brak jest zgody współników w zakresie zakończenia jej istnienia. Rozwiązanie spółki przez sąd jest środkiem ostatecznym, a zatem tego rodzaju powództwo w każdym przypadku musi być dobrze uzasadnione. Przesłanką uzasadniającą żądanie współnika może być tylko i wyłącznie zaistnienie „ważnych przyczyn”. Ustawodawca nie wskazał przykładowego katalogu istotnych powodów uzasadniających rozwiązanie spółki, dlatego też pomocna w tym zakresie staje się analiza poszczególnych wyroków sądów.

W stosunku do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zastosowanie znajduje art. 271 Kodeksu spółek handlowych. Umożliwia on rozwiązanie spółki przez sąd, gdy osiągnięcie celu spółki stało się niemożliwe, a także gdy zaszły inne ważne przyczyny wywołane stosunkami spółki. Powództwo takie może zostać wniesione zarówno przez współnika, jak i członka organu spółki, np. członka zarządu. Wspólnik, który chce skorzystać z powództwa o rozwiązanie spółki, powinien jednak wcześniej podjąć próby wyjścia ze spółki w inny sposób (np. poprzez sprzedaż przysługujących mu udziałów). Jednocześnie pojawia się pytanie, co dokładnie należy rozumieć poprzez zwrot „cel niemożliwy

do osiągnięcia” oraz „inne ważne przyczyny” uzasadniające rozwiązanie spółki? Odpowiedź zarówno na to, jak i na wiele innych pytań dotyczących powództwa o rozwiązanie spółki należy szukać w orzecznictwie.

Podstawa prawna: art. 63 KSH, art. 271 KSH

Liczba przeanalizowanych wyroków

W sprawach dotyczących rozwiązania spółki przeanalizowaliśmy 77 wyroków sądów okręgowych i apelacyjnych z Białegostoku, Gdańska, Katowic, Krakowa, Lublina, Łodzi, Opola, Poznania, Rzeszowa, Szczecina, Warszawy i Wrocławia, przy czym 39 wyroków zostało wydanych przez sądy okręgowe, natomiast 38 wyroków wydały sądy apelacyjne.

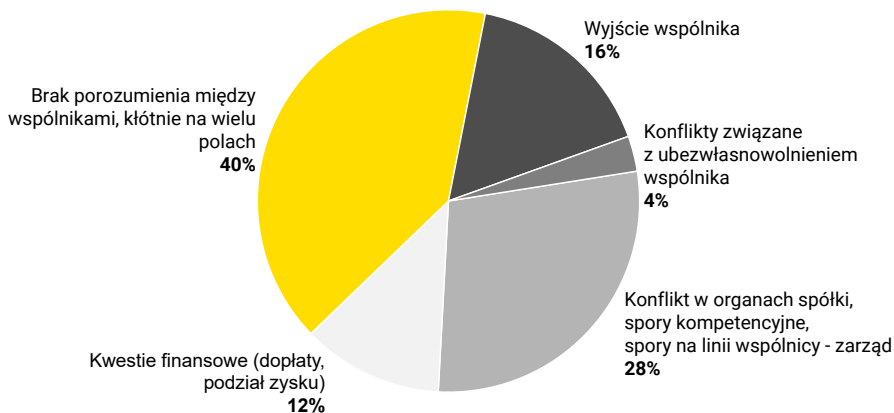
Najczęstsze przyczyny sporów będących podstawą do zainicjowania postępowania sądowego

W przeanalizowanych przez nas wyrokach wydanych w latach 2013–2018 w sprawach z powództwa o rozwiązanie spółki aż 40% sporów związanych było z brakiem porozumienia między wspólnikami i konfliktami na wielu polach. Drugą najczęstszą płaszczyzną sporów były konflikty w organach spółki, spory kompetencyjne oraz konflikty na linii zarząd – wspólnicy (28% przeanalizowanych wyroków). Około 16% przeanalizowanych wyroków dotyczących rozwiązania spółki związanych było z konfliktem dotyczącym wyjścia wspólnika ze spółki, natomiast 12% przeanalizowanych wyroków dotyczyło spraw ściśle związanych z kwestiami finansowymi (podział zysku, dopłaty). Zaledwie 4 % wyroków dotyczących rozwiązania spółki związanych było z śmiercią lub ubezwłasnowolnieniem wspólnika.

Z wyroków wydanych w roku 2018, podobnie jak w latach 2013-2017, wynika, że najczęściej powództw o rozwiązanie spółki dotyczyły sporów związanych z brakiem porozumienia między wspólnikami i konfliktami na wielu polach. Ponadto, w 2018 roku, podobnie jak w latach 2013-2017, najrzadziej wytaczano powództwa o rozwiązanie spółki w sprawach związanych ze śmiercią lub ubezwłasnowolnieniem wspólnika.

Wydaje się, że wspólnicy sięgają tak często po powództwo o rozwiązanie spółki w sytuacji, gdy podstawą sporu jest brak porozumienia między wspólnikami oraz kłótnie na wielu polach, ponieważ skrajnie odmienne wizje prowadzenia biznesu najczęściej uniemożliwiają normalne funkcjonowanie spółki.

Najczęstsze przyczyny sporów będących podstawą do zainicjowania postępowania sądowego dotyczącego rozwiązania spółki w latach 2013-2018

a) Brak porozumienia między wspólnikami i konflikty na wielu polach

Spory z tej kategorii dotyczyły:

- wzajemnych oskarżeń wspólników o wyprowadzanie majątku spółki,
- odsunięcia wspólnika od spraw spółki,
- naruszania przez wspólnika obowiązków korporacyjnych,
- dyskryminacji akcjonariuszy/udziałowców mniejszościowych,
- pozbawiania wspólników mniejszościowych wpływu na działalność spółki,
- uszczuplenia praw udziałowców wspólnika,
- prowadzenia działalności konkurencyjnej,
- naruszania dóbr osobistych wspólników,
- działania wspólnika na szkodę spółki,
- pata decyzyjnego.

Opis przykładowej sprawy

Powód wniósł o rozwiązanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wskazując, że pomiędzy wspólnikami istnieje konflikt uniemożliwiający podejmowanie jakichkolwiek decyzji w spółce. Dodatkowo, spółka od kilku lat nie posiadała zarządu ani rady nadzorczej, co uniemożliwiało jej funkcjonowanie.

Sąd ustanowił pozwanej spółce kuratora, który także wniósł o rozwiązanie spółki. Kurator wskazał, że z uwagi na brak porozumienia między wspólnikami nie istnieje możliwość prawidłowego funkcjonowania spółki.

Sąd postanowił uwzględnić powództwo i rozwiązać spółkę. Zdaniem sądu, wobec zaistniałego konfliktu niemożliwe będzie podejmowanie wspólnych uchwał, w tym dotyczących zatwierdzenia sprawozdania, udzielenia absolutorium czy innych uchwał ważnych dla istnienia spółki.

Opis przykładowej sprawy

Konflikt między wspólnikami spowodowany był odmiennymi wizjami prowadzenia spółki. Powód twierdził, że spółka nie może osiągnąć celu, do którego została utworzona. Podnosił także, że w ostatnim czasie liczba kontraktów zawartych przez spółkę spadła do zera. Jego zdaniem przy aktualnej sytuacji w branży i podejściu zarządu do prowadzenia spraw spółki, brak jest szans na zawarcie jakichkolwiek kontraktów.

Pozwana wskazała natomiast, że spółka jest w dobrej kondycji finansowej. Przyznała, że panujący kryzys w branży nie sprzyjał rozwojowi spółki, dlatego dokonano restrukturyzacji zatrudnienia. Konieczność wypłacenia odpraw zwalnianym pracownikom osłabiła spółkę finansowo, jednakże obecnie spółka funkcjonuje dobrze.

Sąd stwierdził, że cel do którego została powołana spółka, jest nadal możliwy do osiągnięcia pomimo gorszej sytuacji finansowej spowodowanej wypłaceniem odpraw i nie ma powodu, by na tej podstawie pozbawić spółkę bytu. Sąd podkreślił przy tym, że rozwiązywanie spółki zawsze powinno być środkiem ostatecznym.

b) Konflikt w organach spółki, spory kompetencyjne, spory na linii wspólnicy - zarząd

Spory z tej kategorii dotyczyły:

- odmowy realizacji przez zarząd żądań wspólników,
- nieprawidłowego obsadzenia organów spółki,
- wykorzystywania pozycji członka zarządu, będącego jednocześnie wspólnikiem w spółce,
- kwestionowania zasadności odwołania ze stanowiska członka zarządu,
- kwestionowania zasadności podwyższenia wynagrodzenia członka zarządu,
- braku współpracy między członkami zarządu,
- pozbawienia wspólnika prawa do głosowania nad uchwałami,
- wykorzystywania przez zarząd majątku spółki do celów prywatnych,
- podejmowania przez jednego z członków zarządu działań przekraczających zakres zwykłych spraw spółki bez uzyskania zgody pozostałych członków zarządu,
- funkcjonowania spółki bez prawidłowo powołanego organu.

Opis przykładowej sprawy

Powód domagał się rozwiązania spółki, powołując się na istniejący między wspólnikami konflikt związany z prowadzeniem spraw spółki. Spór wspólników spowodował paraliż decyzyjny, który uniemożliwiał prawidłowe funkcjonowanie spółki.

Pozwana spółka wskazała, że nie zaistniały przesłanki do rozwiązania spółki. Zdaniem pozwanej, pomimo istniejącego konfliktu spółka jest prawidłowo reprezentowana przez właściwie wybrany zarząd. Dodatkowo pozwana wskazała, że rzeczywistą przyczyną konfliktu wspólników jest prowadzenie przez powoda działalności konkurencyjnej względem spółki.

Sąd uwzględnił powództwo i rozwiązał spółkę. W ocenie sądu toczący się w spółce konflikt w sposób istotny i trwały wpływał na funkcjonowanie spółki.

Opis przykładowej sprawy

Konflikt toczył się pomiędzy wspólnikami a zarządem spółki. Powód zarzucił prezesowi zarządu spółki, będącemu jednocześnie jej drugim wspólnikiem posiadającym 50% udziałów, brak współdziałania oraz długotrwałe i celowe działania na szkodę spółki.

W odpowiedzi na pozew spółka wskazała, że udziały powoda zostały zajęte na wniosek banku, a pozew o rozwiązanie spółki stał się dla powoda idealną „przykrywką”, by uciec przed spłatą wierzycieli.

Sąd uznał, że relacje między wspólnikami uniemożliwiają współdziałanie przy prowadzeniu spraw spółki. Zwalczający się wzajemnie i działający przeciwko sobie wspólnicy nie mogą bowiem podjąć jakichkolwiek uchwał czy decyzji dotyczących spółki. W ocenie sądu wobec zaistniałego konfliktu i w konsekwencji powstałego pata decyzyjnego niemożliwe stało się podejmowanie ważnych dla istnienia spółki uchwał. W świetle powyższych argumentów sąd rozwiązał spółkę.

c) Konflikty związane z wyjściem wspólnika ze spółki

Spory z tej kategorii dotyczyły:

- prób pozbycia się mniejszościowego wspólnika ze spółki,
- skuteczności nabycia udziałów,
- ustalenia ceny, po jakiej mniejszościowi wspólnicy mają sprzedać udziały pozostałym wspólnikom,
- braku zgody na sprzedaż udziałów wspólników mniejszościowych,
- przymusowego umorzenia udziałów,
- przymusowego wykupu akcji i sposobu ich wyceny.

Opis przykładowej sprawy

Powód będący wspólnikiem mniejszościowym wniósł o rozwiązanie spółki. Wskazał, że spółka powinna zostać rozwiązana z powodu długotrwałego konfliktu między wspólnikami i brakiem możliwości opuszczenia spółki przez powoda.

W toku konfliktu powód domagał się wyrażenia zgody na zbycie swych udziałów. Zgromadzenie wspólników wyraziło zgodę, jednocześnie jednak wspólnicy odstąpili od prawa pierwszeństwa nabycia udziałów, gdyż uznali, że ich cena jest rażąco wygórowana.

Mając na uwadze, że powodowi nie udało się sprzedać udziałów, domagał się on umorzenia udziałów na zaproponowanych przez niego warunkach. Żądanie to zostało odrzucone przez pozostałych wspólników jako niezasadnione ekonomicznie i nie znajdujące podstawy w umowie spółki.

Sąd uznał, że w przedmiotowej sytuacji nie zachodzą przesłanki do rozwiązania spółki. Nie każdy bowiem konflikt uniemożliwia osiągnięcie celu dla którego spółka powstała. Również osiąganie przez dłuższy czas gorszych wyników finansowych, a nawet powstanie straty, nie może prowadzić do uznania, że rozwiązanie spółki jest uprawnione wyłącznie na tej podstawie.

Opis przykładowej sprawy

Powód domagał się rozwiązania spółki argumentując, że od początku jej funkcjonowania pozostali wspólnicy, działając w porozumieniu, nie dopuszczali go do decydowania o istotnych sprawach spółki. Wspólnik ten twierdził, że uczestniczył jedynie w pokrywaniu kosztów spółki, nie otrzymując zysków.

Pozwana podnosiła, że spółka realizuje cel gospodarczy, do którego została utworzona. Dodatkowo pozwana wskazywała, że powód współdecydował o zaciąganiu istotnych dla spółki zobowiązań oraz miał świadomość, że ich wysokość spowoduje, iż przez jakiś czas spółka nie będzie generowała zysku do podziału.

W odpowiedzi na powództwo o rozwiązanie spółki, pozostali wspólnicy wnieśli pozew o wyłączenie powoda ze spółki. W ich ocenie nie istniały ważne przyczyny rozwiązania spółki, natomiast zachodził ważny powód do wyłączenia wspólnika, który często blokował decyzje spółki i nie współpracował z pozostałymi wspólnikami.

Sąd uznał, że argumenty, na których powód oparł powództwo o rozwiązanie spółki nie są na tyle ważne, by rozwiązać spółkę.

d) Kwestie finansowe (podział zysku, dopłaty)

Spory z tej kategorii dotyczyły:

- pozbawienia wspólnika mniejszościowego dywidendy,

- przekazywania zysku spółki na kapitał zapasowy spółki,
- pozbawienia wspólnika prawa do udziału w zysku poprzez przekazanie go m.in. na nagrody dla zarządu,
- nałożenia dopłat na wspólników, w tym zobowiązania wspólników do wniesienia dopłat w celu poprawy sprawozdania finansowego spółki i oceny prac zarządu,
- braku zgody co do podwyższenia kapitału zakładowego spółki.

Opis przykładowej sprawy

Powód wniósł o rozwiązanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Konflikt między braćmi, będącymi równocześnie wspólnikami w spółce, rozpoczął się od odwołania bez wiedzy i zgody jednego ze wspólników prokurenta spółki i zastrzał się przez lata. Jak wskazał powód, rozwiązanie spółki stało się konieczne, ponieważ odpadł pierwotny cel jej zawiązania, a wspólnicy większościowi wykorzystywali swoją pozycję w spółce dla osiągania korzyści przez siebie i członków swoich rodzin, blokując jednocześnie wypłatę dywidendy, co prowadziło do rażącej dysproporcji w rozmiarze korzyści osiąganych z tytułu uczestnictwa w spółce między nimi a powodem. Powód wyjaśnił również, że wspólnicy większościowi i członkowie ich rodzin prowadzili działalność konkurencyjną względem spółki. Długotrwały konflikt między wspólnikami sprawił, że powód nie mógł realizować swoich praw z tytułu uczestnictwa w spółce. Z podobnych przyczyn już wiele lat wcześniej wniósł o rozwiązanie spółki, ale powództwo to zostało oddalone.

Zdaniem sądu nie może budzić wątpliwości, że zarówno konflikt, jak i rażąca dysproporcja pomiędzy korzyściami uzyskiwanymi przez powoda z tytułu działalności spółki, a pozostałymi wspólnikami nosi cechy trwałości i uniemożliwia prawidłowe funkcjonowanie spółki. Relacje między powodem a pozostałymi wspólnikami wyłączają możliwość jakiegokolwiek współdziałania. Z tego powodu sąd zdecydował się na uwzględnienie powództwa i rozwiązanie spółki.

Opis przykładowej sprawy

Przyczyną konfliktu, który doprowadził do złożenia powództwa o rozwiązanie spółki, były kwestie związane z podziałem zysku spółki. W uzasadnieniu pozwu o rozwiązanie spółki powód wskazał, że spółka nie rozliczyła się z wypracowanego do tej pory zysku, który nawet po uwzględnieniu strat za lata ubiegłe opiewał na kwotę kilkuset tysięcy złotych. Powód nie otrzymał także wglądu do sprawozdania finansowego spółki, a jedynie informację, na podstawie której sporządzono rozliczenie roczne podatku dochodowego.

Zdaniem powoda działania zarządu świadczyły o lekceważeniu postanowień umowy spółki i uprawdopodobniły przypuszczenie, że zarząd sprzeniewierzył należny powodowi zysk spółki.

Sąd ustalił, że zarząd pozwanej spółki nie kontaktuje się z powodem, pomimo że ten wielokrotnie wzywał go do rozliczenia zysku. Zarząd spółki pomimo zapewnień dokonania rozliczeń nie porozumiał się z powodem w tej sprawie, unikając wszelkich kontaktów. Pomimo tego sąd rozstrzygnął, że brak wypłaty wspólnikowi zysku nie stanowi w tej sprawie ważnego powodu do rozwiązania spółki, ponieważ wspólnik może dochodzić roszczeń z tego tytułu na drodze odrębnego procesu.

e) Ubezwłasnowolnienie wspólnika

Opis przykładowej sprawy

Sprawa dotyczyła rozwiązania spółki jawnej i przyznania majątku jednemu ze wspólników. Powódka, będąca osobą częściowo ubezwłasnowolnioną, wniosła o rozwiązanie spółki i przyznanie drugiemu wspólnikowi prawa do przejęcia jej majątku oraz o zasądzenie na rzecz powódki spłaty udziału w spółce w kwocie blisko miliona złotych.

Sąd uznał, że fakt częściowego ubezwłasnowolnienia powódki oraz nieporozumienia pomiędzy wspólnikami co do funkcjonowania i zarządzania spółką stanowią ważną przyczynę uzasadniającą rozwiązanie spółki.

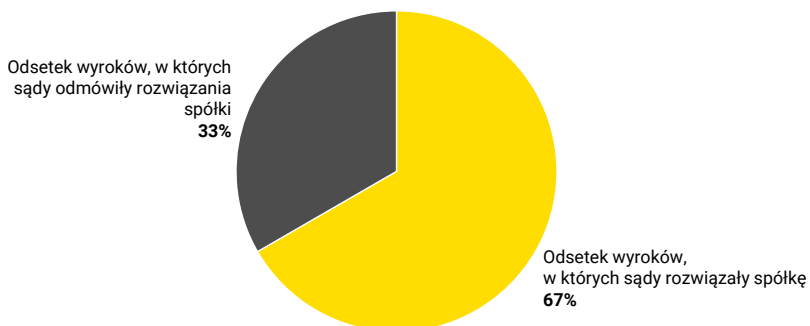
Rozwiązanie spółki – jak orzekały sądy?

1. Jak często sądy okręgowe wydawały orzeczenia skutkujące rozwiązaniem spółki?

Sądy okręgowe

Biorąc pod uwagę przeanalizowane wyroki w sprawach o rozwiązanie spółki wydane w latach 2013-2018 sądy okręgowe uwzględniły 67% powództw. To wyjątkowo duży odsetek uwzględnionych powództw – największy spośród wszystkich kategorii spraw analizowanych w niniejszym raporcie. Wydaje się, że wspólnicy korzystają z tego powództwa najczęściej wówczas, gdy nie znajdują innego sposobu na rozwiązanie sporu i traktują je jako ostateczny środek rozwiązania konfliktu. Można przypuszczać, że z tego powodu sądy często decydują się na uwzględnienie pozwów w tej kategorii spraw.

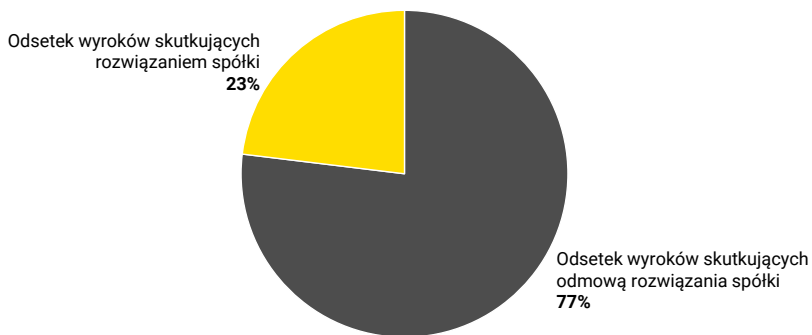
Jak często sądy okręgowe rozwiązywały spółkę w latach 2013-2018?

Sądy apelacyjne

Biorąc pod uwagę przeanalizowane przez nas wyroki w sprawach o rozwiązanie spółki wydane w latach 2013-2018, sądy apelacyjne wydawały wyroki skutkujące rozwiązaniem spółki w 23% przypadków.

Jak często sądy apelacyjne wydawały wyroki skutkujące rozwiązaniem spółki w latach 2013-2018?

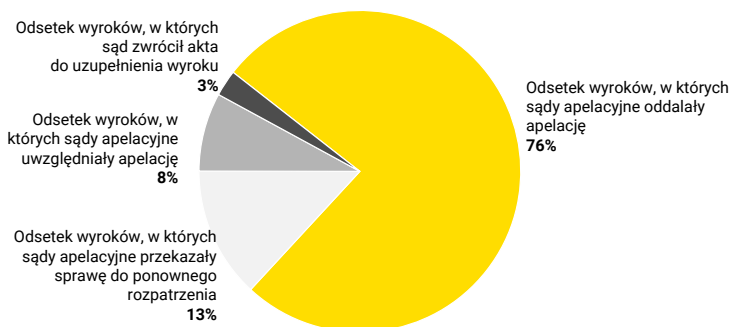

2. W jaki sposób sądy II instancji rozpoznawały apelacje od wyroków sądów I instancji dotyczących rozwiązania spółki (skuteczność apelacji)?

W przeanalizowanych przez nas wyrokach wydanych w latach 2013 – 2018 sądy apelacyjne (sądy II instancji) oddaliły 76% apelacji od wyroków w sprawie rozwiązania spółki. W 13% przeanalizowanych przypadków sądy apelacyjne przekazywały natomiast sprawę

do ponownego rozpoznania. Tylko w 8% przeanalizowanych wyroków apelacja od wyroku sądu I instancji była uwzględniana. W 3% wyroków sąd zwrócił akta do uzupełnienia wyroku.

W jaki sposób sądy apelacyjne rozpatrywały apelacje od wyroków sądów I instancji w latach 2013 - 2018?

3. W jakich sprawach sądy najczęściej wydawały wyroki skutkujące rozwiązaniem spółki?

Sądy okręgowe

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wynika, że w latach 2013-2018 sądy okręgowe najczęściej uwzględniały powództwa o rozwiązanie spółki w sprawach związanych z wyjściem wspólnika ze spółki. Sądy okręgowe najrzadziej natomiast uwzględniały powództwa o rozwiązanie spółki w sprawach dotyczących konfliktów związanych z kwestiami finansowymi.

W jakich kategoriach spraw sądy okręgowe najczęściej rozwiązywały spółkę w latach 2013-2018?

Sądy apelacyjne

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wynika, że w latach 2013-2018 sądy apelacyjne najczęściej wydawały wyroki skutkujące rozwiązaniem spółki w sprawach dotyczących konfliktu w organach spółki, sporów kompetencyjnych oraz sporów na linii zarząd - wspólnicy.

W 2018 roku sądy apelacyjne najczęściej wydawały wyroki skutkujące rozwiązaniem spółki w sprawach związanych z brakiem porozumienia między wspólnikami i kłótniami na wielu polach. W latach 2013-2017 kategorią spraw, w których sądy apelacyjne najczęściej wydawały wyroki skutkujące rozwiązaniem spółki były natomiast sprawy związane z konfliktami w organach spółki, sporami kompetencyjnymi, sporami na linii zarząd – wspólnicy.

W jakich kategoriach spraw sądy apelacyjne najczęściej wydawały wyroki skutkujące rozwiązaniem spółki w latach 2013-2018?

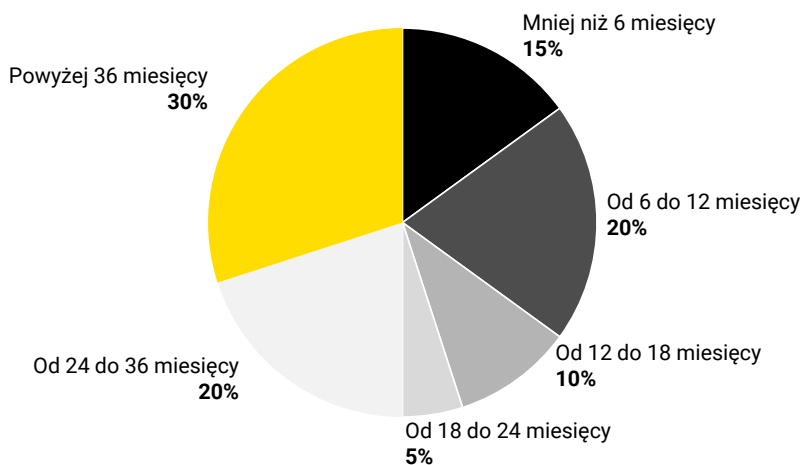

Jak długo trwają postępowania sądowe w sprawach o rozwiązanie spółki?

Czas orzekania przed sądami okręgowymi

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wynika, że średni czas trwania postępowania w sprawach o rozwiązanie spółki przed sądami okręgowymi w latach 2013 – 2018 wyniósł ponad 28 miesięcy. Tak długi czas orzekania w pierwszej instancji może wynikać ze stopnia skomplikowania spraw o rozwiązanie spółki.

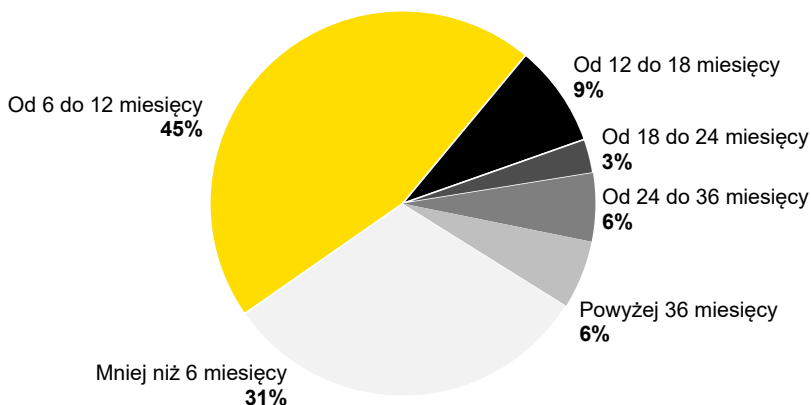
Sądy okręgowe - czas orzekania

Czas orzekania przed sądami apelacyjnymi

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wynika, że średni czas trwania postępowania w sprawach o rozwiązanie spółki przed sądami apelacyjnymi w latach 2013 – 2018 wyniósł około 13 miesięcy.

Sądy apelacyjne - czas orzekania

Średni łączny czas postępowania w sprawach o rozwiązanie spółki w obu instancjach wyniósł średnio ponad 3,5 roku. Tak długi czas trwania postępowania jest okolicznością szczególnie niekorzystną dla współnika inicjującego postępowanie. Jeżeli bowiem

pozostali wspólnicy mają kontrolę nad spółką, mogą oni przenieść w tym czasie jej majątek na inny podmiot lub podjąć działalność konkurencyjną. Zdarza się jednak, że rozwiązanie spółki jest jedynym instrumentem, z którego może skorzystać mniejszościowy wspólnik. Jak już wcześniej wskazaliśmy, mniejszościowy wspólnik nie ma możliwości złożenia pozwu o jego wyłączenie ze spółki (takie powództwo mogą złożyć natomiast wspólnicy większościowi). Stąd też w sprawach o rozwiązanie spółki celowe bywa wystąpienie z wnioskiem o zabezpieczenie powództwa np. poprzez ustanowienie zarządu przymusowego nad przedsiębiorstwem pozwanej spółki i wyznaczenie jako zarządcy osoby nie będącej członkiem zarządu ani wspólnikiem spółki.

Udostępnianie dokumentów lub informacji o spółce

Wprowadzenie

Zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych każdy wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty tej spółki, sporządzać bilans dla swojego użytku oraz żądać wyjaśnień od zarządu.

Wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, któremu odmówiono wglądu do dokumentów spółki lub udzielenia wyjaśnień, może zwrócić się do zarządu z wnioskiem o zwołanie zgromadzenia wspólników, które w formie uchwały podejmie decyzję o udostępnieniu wspólnikowi dokumentów spółki lub udzieleniu wyjaśnień.

W przypadku negatywnej decyzji zgromadzenia wspólników, wspólnik może zwrócić się do sądu rejestrowego z wnioskiem o zobowiązanie zarządu do udzielenia wyjaśnień lub udostępnienia mu wglądu do dokumentów lub ksiąg spółki.

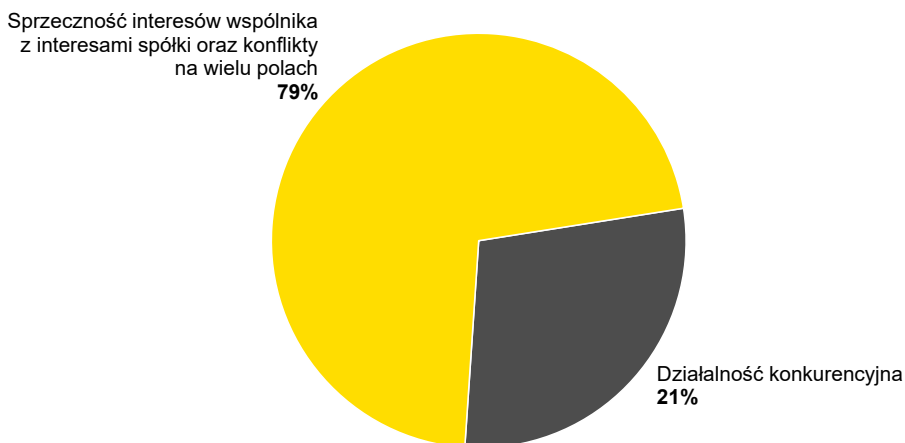
Zarząd może odmówić wspólnikowi wglądu do dokumentów spółki lub udzielenia wyjaśnień tylko wówczas, gdy istnieje uzasadniona obawa, że wspólnik wykorzysta uzyskane informacje w celach sprzecznych z interesem spółki i przez to wyrządzi spółce znaczną szkodę.

Podstawa prawna: : art. 212 KSH

Najczęstsze przyczyny sporów będących podstawą złożenia wniosku o udostępnienie dokumentów lub informacji o spółce

W przeanalizowanych przez nas orzeczeniach wydanych w latach 2013 – 2018 w sprawach związanych z udostępnieniem dokumentów spółki aż 79% sporów związanych było z konfliktami wynikającymi ze sprzeczności interesów wspólnika wnioskującego o dostęp do dokumentów lub wyjaśnień z interesami spółki oraz z konfliktami na wielu polach. Druga najczęstsza płaszczyzna sporów (21% przeanalizowanych orzeczeń) dotyczyła prowadzenia działalności konkurencyjnej.

Najczęstsze przyczyny sporów będących podstawą złożenia wniosku o udostępnienie dokumentów spółki w latach 2013-2018

a) Sprzeczność interesów wspólnika z interesami spółki oraz konflikty na wielu polach

Spory z tej kategorii dotyczyły:

- sprzeczności interesów wspólników mniejszościowych z interesami wspólników większościowych lub członków organów spółki,
- naruszania praw akcjonariuszy/udziałowców mniejszościowych,
- pozbawiania wspólników mniejszościowych wpływu na działalność spółki,
- wzajemnych oskarżeń wspólników o wyprowadzanie majątku spółki,
- uszczuplania praw udziałowych wspólników,
- kłótni pomiędzy wspólnikami uniemożliwiających funkcjonowanie spółki,

- odmowy udostępnienia dokumentów spółki związanych z udzieleniem absolutorium członkom zarządu,
- odmowy udostępnienia dokumentów spółki związanych z zatwierdzeniem sprawozdań finansowych oraz sprawozdań z działalności spółki.
- pata decyzyjnego.

Opis przykładowej sprawy

Wnioskodawca kilkakrotnie zwracał się do zarządu o udostępnienie mu protokołów zgromadzeń wspólników spółki. Zarząd odmawiał jednak udostępnienia wskazanych dokumentów, ponieważ w czasie obrad zgromadzenia wspólników wnioskodawca oczerniał członków zarządu i słowa te zostały zaprotokołowane. Zdaniem zarządu spółki, w razie udostępnienia protokołów tychże obrad postronnym osobom, mogłoby powstać przeświadczenie, że stwierdzenia zawarte w protokole są prawdziwe.

Sąd uznał podnoszone przez zarząd argumenty za bezzasadne i zobowiązał do udostępnienia wspólnikowi dokumentów objętych wnioskiem.

Opis przykładowej sprawy

Wnioskodawca zwrócił się do zarządu o udostępnienie m.in. faktur, rachunków spółki, listy płac i dokumentów dotyczących postępowań sądowych. Uczestnicy sporu - po jednej stronie wnioskodawca i jego żona, a po drugiej reszta wspólników - byli skonfliktowani i porozumiewali się jedynie listownie. Zarząd odmówił wnioskodawcy udostępnienia dokumentów, uzasadniając, że zachodzi uzasadniona obawa, że wnioskodawca wykorzysta dokumenty w celu sprzecznym z interesem spółki.

Wnioskodawca wystąpił o rozstrzygnięcie sprawy przez zgromadzenie wspólników, które nie zostało jednak zwołane.

Sąd uwzględnił wniosek wspólnika i zobowiązał zarząd do udostępnienia dokumentów spółki, wskazując, że przyczyny odmowy udostępnienia wspólnikowi dokumentów spółki są ściśle określone i zarząd może odmówić prawa kontroli wyłącznie w przypadku istnienia uzasadnionej obawy, że wspólnik wykorzysta uzyskane informacje w celach sprzecznych z interesem spółki i przez to wyrządzi spółce znaczną szkodę.

b) Kwestie związane z działalnością konkurencyjną

Sprawy z tej kategorii dotyczyły:

- prowadzenia przez wspólnika działalności konkurencyjnej.

Opis przykładowej sprawy

Wspólnik mniejszościowy wniósł o zobowiązanie zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do udostępnienia mu wglądu do dokumentów i ksiąg spółki oraz udzielenia wyjaśnień.

Wnioskodawca wskazał, że od kilku miesięcy zarząd utrudnia mu dostęp do ksiąg i dokumentów spółki. Uzasadniając odmowę udostępnienia informacji o spółce, zarząd powoływał się na ryzyko naruszenia interesów spółki i wyrządzenia jej szkody poprzez prowadzenie działalności konkurencyjnej. Wnioskodawca twierdził natomiast, że nie prowadzi działalności konkurencyjnej i pozostaje przez długi czas bez pracy.

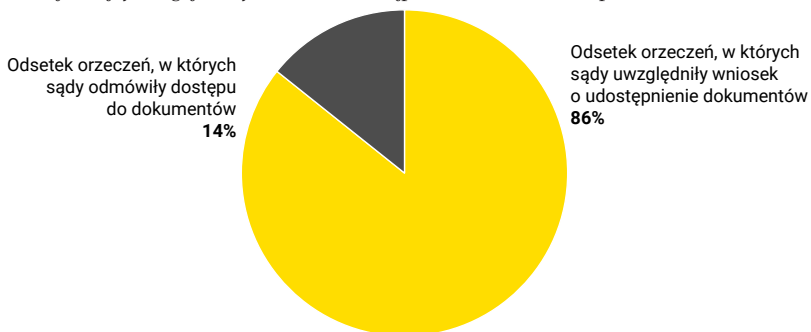
Sąd zobowiązał zarząd do udostępnienia dokumentów i ksiąg rachunkowych spółki wspólnikowi. Zdaniem sądu spółka nie wykazała, że udostępnienie dokumentów wspólnikowi naruszy jej interesy w tym nie wykazała prowadzenia działalności konkurencyjnej, a sam brak zainteresowania spółką przez wspólnika nie może stanowić przesłanki do pozbawienia go podstawowego prawa korporacyjnego.

Udostępnianie dokumentów i informacji o spółce - jak orzekały sądy?

1. Jak często sądy uwzględniały wnioski o udostępnienie dokumentów i informacji o spółce?

Biorąc pod uwagę przeanalizowane orzeczenia w sprawach o udostępnienie dokumentów wydane w latach 2013-2018, sądy uwzględniły 86% wniosków. Można zatem stwierdzić, że sądy bardzo często przychylają się do wniosków wspólników o zobowiązanie zarządu do udostępnienia wspólnikom dokumentów lub udzielenia wyjaśnień. Składanie takich wniosków jest więc zasadne i stanowi dobre narzędzie do uzyskania informacji o sytuacji spółki.

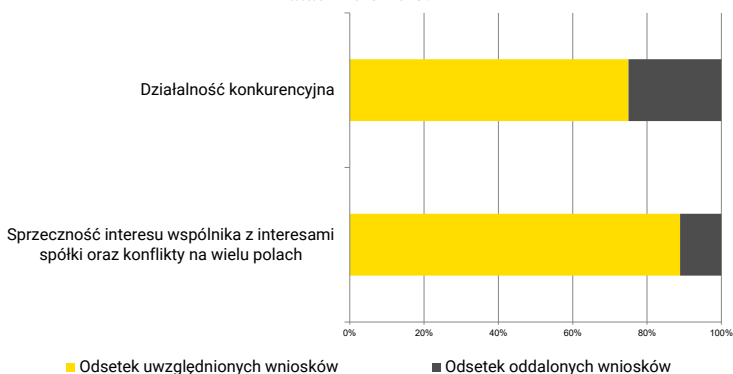
Jak często sądy uwzględniały wnioski o udostępnienie dokumentów spółki w latach 2013-2018

2. W jakich sprawach sądy najczęściej uwzględniały wnioski o udostępnienie dokumentów lub udzielenie informacji o spółce?

Z przeanalizowanych przez nas orzeczeń wynika, że w latach 2013-2018 sądy najczęściej uwzględniały wnioski o udostępnienie dokumentów spółki składane z powodu sprzeczności interesu wspólnika z interesem spółki oraz konfliktów na wielu polach (88% uwzględnionych wniosków). Najrzadziej natomiast sądy uwzględniały wnioski, w których główną płaszczyzną sporu były kwestie związane z działalnością konkurencyjną (66% uwzględnionych wniosków).

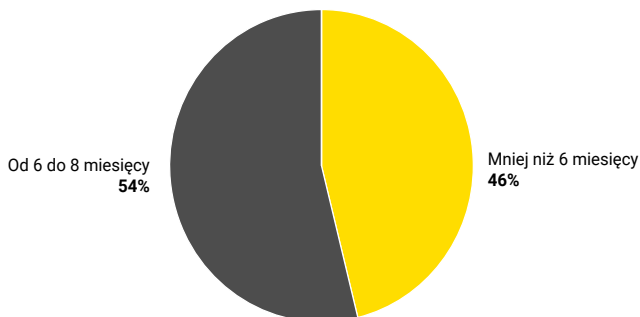
W jakich kategoriach spraw sądy najczęściej uwzględniały wnioski o udostępnienie dokumentów w latach 2013-2018?

Jak długo trwają postępowania sądowe w sprawach o udostępnienie dokumentów lub informacji o spółce?

Postępowania w sprawach o udostępnienie dokumentów spółki charakteryzują się stosunkowo szybkim przebiegiem. Średni czas orzekania w tego rodzaju sprawach przez sądy rejonowe wyniósł jedynie 5 miesięcy.

Czas orzekania w sprawach o udostępnienie dokumentów spółki w latach 2013-2018

Podsumowanie

O co najczęściej spierają się wspólnicy?

Z przeanalizowanych przez nas wyroków, które zapadły w 2018 roku, wynika, że podobnie jak w latach ubiegłych najczęstszą przyczyną konfliktów między wspólnikami są kwestie czysto finansowe. Aż 41% przeanalizowanych przez nas wyroków wydanych w 2018 roku zapadło w sprawach, w których głównym powodem konfliktu między wspólnikami były właśnie sprawy bezpośrednio związane z finansami. Do szeroko rozumianych kwestii finansowych, o które kłócą się wspólnicy, zaliczyć można:

- dysponowanie majątkiem spółki,
- podział zysku,
- kwestie związane z dopłatami,
- ustalenie wynagrodzenia zarządu.

Podobnie jak w ubiegłych latach, drugą kategorią spraw, które dość często są przedmiotem sporu w spółce, są kwestie związane z konfliktami kompetencyjnymi oraz sporam na linii zarząd – wspólnicy. Przeanalizowane przez nas orzeczenia zaliczające się do dwóch wskazanych powyżej kategorii stanowią łącznie ponad 80% wszystkich spraw.

Mając na uwadze, że kwestie związane z finansami, konfliktami kompetencyjnymi i sporam na linii zarząd - wspólnicy są najczęstszymi przyczynami sporów między wspólnikami, warto pamiętać o ich dokładnym uregulowaniu już na etapie podejmowania współpracy

w ramach spółki. Precyzyjne uregulowanie wskazanych spraw może ograniczyć ryzyko powstania konfliktu w spółce, a w przypadku jego zaistnienia – może pozwolić na szybkie rozwiązanie sporu.

Jaki jest czas orzekania sądów?

Sądy okręgowe

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wynika, że najdłuższy średni czas orzekania w sprawach dotyczących sporów wspólników toczących się przed sądami okręgowymi w latach 2013-2018 dotyczy postępowań o wyłączenie wspólnika oraz rozwiązanie spółki. Średni czas spraw zaliczających się do tych dwóch kategorii to około 2,5 roku (najdłuższy czas postępowania w przeanalizowanych przez nas sprawach o wyłączenie wspólnika wyniósł około 5,5 roku). Najkrócej trwają natomiast w sądach okręgowych postępowania w sprawach związanych z zaskarżaniem uchwał (średni czas postępowania w przedmiocie zaskarżenia uchwały to około 15 miesięcy).

Średni czas orzekania sądów okręgowych w latach 2013-2018 (w miesiącach)	
Zaskarżanie uchwał	14,97
Rozwiązanie spółki	28,4
Wyłączenie wspólnika	33,58

Długość postępowania w konkretnych kategoriach spraw jest uzależniona od konkretnego stanu faktycznego. Na długi czas orzekania w sprawach dotyczących wyłączenia wspólnika może wpływać to, że są to sprawy wielowątkowe i do ich rozstrzygnięcia konieczna jest często analiza trwającego wiele lat sporu wspólników. Na długość czasu rozpatrywania tych spraw często wpływa także konieczność wyceny udziałów czy ogółu praw i obowiązków należącego do wyłączonego wspólnika, co wiąże się z koniecznością wydania opinii przez biegłego. Podobnie kształtuje się sytuacja w przypadku rozwiązania spółki, gdzie sąd również musi najczęściej przeanalizować złożone i wielowątkowe konflikty. Postępowania dotyczące zaskarżenia uchwał ze względu na swój charakter rzadko jednak definitywnie rozstrzygają konflikt, a najczęściej stanowią tylko jego element. To różni postępowania w sprawie zaskarżenia uchwał od postępowań w sprawie wyłączenia wspólnika czy rozwiązania spółki.

W przypadku zaskarżenia uchwał, przedmiotem oceny sądu jest często jednostkowa kwestia i nie ma konieczności dokonywania tak kompleksowej analizy sytuacji w spółce, jak ma to miejsce w przypadku powództw w przedmiocie wyłączenia wspólnika czy rozwiązania spółki. Może to wpływać na krótszy czas postępowań w tych sprawach.

Sądy apelacyjne

Odnosząc się natomiast do orzecznictwa sądów apelacyjnych, sądy te w latach 2013 – 2018 najdłużej rozpatrywały apelacje w sprawach związanych z rozwiązaniem spółki oraz wyłączeniem wspólnika (średni czas postępowania w tych sprawach wyniósł około 13 miesięcy). Z kolei sprawy dotyczące zaskarżenia uchwał sądy apelacyjne rozpatrywały średnio ponad 10 miesięcy.

Podobnie jak w przypadku wyroków sądów okręgowych wydaje się, że długi czas orzekania we wskazanych powyżej sprawach wiąże się często z koniecznością analizy trwającej latami sporu wspólników o wielowątkowym charakterze.

Średni czas orzekania sądów apelacyjnych w latach 2013-2018 (w miesiącach)	
Zaskarżanie uchwał	10,4
Rozwiązanie spółki	12,89
Wyłączenie wspólnika	13,25

Podsumowanie

Z analizy objętej naszym raportem wynika, że łączny średni czas orzekania sądów (tj. średni czas orzekania w obu instancjach) w sprawach dotyczących zaskarżenia uchwał wynosi nieco ponad 2 lata. Postępowania sądowe dotyczące zaskarżenia uchwał nie

trwają zatem tak długo, jak mogłoby się wydawać. Jest to dobra wiadomość dla osób, które rozważają złożenie takiego powództwa. Należy jednak pamiętać, że postępowania w sprawie zaskarżenia uchwał są najczęściej tylko jednym z elementów szerszego sporu i najczęściej nie kończą definitywnie konfliktu w spółce.

Znacznie dłużej trwają natomiast postępowania w sprawach o rozwiązanie spółki i wyłączenie wspólnika – w przypadku obu tych powództw trzeba się liczyć, że postępowanie będzie trwało łącznie ponad 3 lata.

Średni łączny czas orzekania sądów w latach 2013-2018 (w miesiącach)	
Zaskarżanie uchwał	25,37
Rozwiązanie spółki	41,29
Wyłączenie wspólnika	46,83

Pomimo że postępowanie dotyczące rozwiązania spółki trwa tak długo, często może być dla mniejszościowego wspólnika jedyną szansą na opuszczenie spółki. Obowiązujący Kodeks spółek handlowych nie zawiera bowiem instrumentu prawnego pozwalającego mniejszościowemu wspólnikowi na wystąpienie z powództwem prowadzącym do wyłączenia tego wspólnika ze spółki za określoną spłatą ustaloną przez sąd w oparciu o wycenę bieglego. Powództwo o wyłączenie wspólnika przysługuje bowiem wspólnikom większościowym, którzy najczęściej nie są zainteresowani skorzystaniem z tej procedury i dopuszczeniem, aby wartość spłaty przysługującej wspólnikowi mniejszościowemu została określona przez niezależny sąd.

Istotną zmianę sytuacji wspólników mniejszościowych niosą przepisy wprowadzające nowy rodzaj spółki – prostą spółkę akcyjną (P.S.A.), które wejdą w życie 1 marca 2021 roku. Akcjonariusz mniejszościowy w P.S.A. będzie mógł wytoczyć przeciwko spółce powództwo o ustąpienie ze spółki (a zatem będzie mógł zainicjować procedurę opuszczenia spółki bez zgody pozostałych akcjonariuszy). Chcąc skorzystać z powództwa o ustąpienie, akcjonariusz będzie musiał wykazać, że został rażąco pokrzywdzony przez pozostałych akcjonariuszy bądź przez samą spółkę.

Wprowadzenie przepisów umożliwiających wytoczenie przez akcjonariusza mniejszościowego powództwa o ustąpienie ze spółki należy uznać za zmianę w dobrym kierunku. Dzięki tej regulacji akcjonariusz będzie miał szansę na opuszczenie spółki z własnej inicjatywy za spłatą godziwej wartości należących do niego akcji. Należy mieć nadzieję, że ustawodawca zdecyduje się na wprowadzenie podobnych regulacji w odniesieniu do innych typów spółek.

Powództwem, które często kończy toczący się w spółce spór, jest także powództwo o wyłączenie wspólnika. Wyeliminowanie ze spółki skonfliktowanego wspólnika najczęściej powoduje zakończenie sporu. Zarówno postępowanie w sprawie rozwiązania spółki, jak i postępowanie w sprawie wyłączenia wspólnika trwają zazwyczaj długo – ponad 3 lata w obu instancjach łącznie. Z drugiej strony, wskazane powództwa mogą stanowić w niektórych przypadkach jedyny instrument do rozwiązania konfliktu.

Długi czas trwania postępowań w sprawie wyłączenia wspólnika i rozwiązania spółki może skłaniać wspólników do wyboru sądu arbitrażowego. Taki sposób rozwiązania konfliktu może być przewidziany np. w umowie spółki. Decydując się na skierowanie sprawy do arbitrażu należy się jednak liczyć ze znacznymi kosztami postępowania.

Jakie wyroki zapadają w sprawach dotyczących sporów wspólników?

Sądy okręgowe

Z przeanalizowanych przez nas wyroków wynika, że w latach 2013 - 2018 roku sądy okręgowe uwzględniły aż 67% powództw o rozwiązanie spółki oraz 53% powództw o wyłączenie wspólnika. Nieco mniej, bo tylko w 48% przypadków sądy okręgowe uwzględniały natomiast powództwa o zaskarżenie uchwały.

Znaczny odsetek uwzględnionych powództw o rozwiązanie spółki jest dobrą wiadomością dla wspólników mniejszościowych, dla których rozwiązanie spółki bywa ostatnim sposobem na zakończenie konfliktu ze wspólnikami. Jak już bowiem wcześniej wskazaliśmy obowiązujący Kodeks spółek handlowych nie przewiduje możliwości złożenia przez wspólnika mniejszościowego powództwa o wyłączenie go ze spółki (takie powództwo mogą złożyć natomiast wspólnicy większościowi). Należy mieć oczywiście na uwadze, że w pozwie o rozwiązanie spółki powinno się dobrze uargumentować istnienie ważnej przyczyny do rozwiązania spółki. Nasza analiza wskazuje jednak, że rozwiązanie spółki jest realnym i zaskakująco skutecznym (choć bardzo daleko idącym) środkiem na zakończenie konfliktu między wspólnikami.

Odsetek wyroków sądów okręgowych uwzględniających powództwo (lata 2013-2018)	
Rozwiązanie spółki	67%
Wyłączenie wspólnika	53%
Zaskarżanie uchwał	48%

Sądy apelacyjne

O ile rozstrzygnięcia sądów pierwszej instancji są w dużym stopniu korzystne dla współników inicjujących dane postępowanie, o tyle sytuacja przed sądami apelacyjnymi kształtuje się odmiennie.

Mając na uwadze przeanalizowane przez nas kategorie powództw, najkorzystniej dla współników inicjujących postępowania przedstawiają się sprawy związane z zaskarżaniem uchwał. W latach 2013-2018 sądy apelacyjne aż w około 41% przypadków wydawały wyroki skutkujące stwierdzeniem nieważności albo uchyleniem uchwały.

Znacznie rzadziej sądy apelacyjne wydawały wyroki skutkujące rozwiązaniem spółki (około 23% wyroków) oraz wyłączeniem współnika ze spółki (około 17% wyroków). Należy mieć jednak na uwadze, że część z pozostałych orzeczeń skutkowałą przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd okręgowy. Mając to na uwadze, odsetek spraw, które finalnie zakończyły się rozwiązaniem spółki albo wyłączeniem współnika może być większy.

Odsetek wyroków sądów apelacyjnych, wydanych w latach 2013-2018, skutkujących:

Stwierdzeniem nieważności albo uchyleniem uchwały	41%
Rozwiązaniem spółki	23%
Wyłączeniem współnika	17%

Jakie sprawy dotyczyły poszczególnych typów spółek?

Większość przeanalizowanych przez nas wyroków, które zapadły w latach 2013 - 2018 w sprawach o wyłączenie współnika, rozwiązanie spółki oraz zaskarżenie uchwał zapadło w oparciu o konflikt, który toczył się w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

Aż 75% przeanalizowanych przez nas wyroków wydanych w latach 2013 – 2018 w sprawach dotyczących wyłączenia współnika dotyczyło spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

W samym roku 2018 około 75% przeanalizowanych wyroków w sprawach dotyczących rozwiązania spółki dotyczyło właśnie rozwiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Czy oznacza to, że współnicy w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością kłócą się najczęściej? Naszym zdaniem nie, a wskazane powyżej wyniki są spowodowane tym, że

spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest po prostu najpopularniejszą spółką prawa handlowego. Z danych GUS wynika, że na 489.900 spółek handlowych wpisanych do rejestru REGON na koniec grudnia 2018 r., było aż 402.200 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

Na powyższe wyniki może wpływać także to, że wspólnicy spółek osobowych mają dodatkowe pozasądowe instrumenty prawne do wykorzystania w sporze wspólników, np. wypowiedzenie umowy spółki. Zgodnie z art. 61 § 1 Kodeksu spółek handlowych, jeżeli spółkę zawarto na czas nieoznaczony, wspólnik może wypowiedzieć umowę spółki na sześć miesięcy przed końcem roku obrotowego. W sytuacji, gdy spółka została zawarta na czas oznaczony, to z reguły umowa nie może zostać wypowiedziana. Po złożeniu przez wspólnika oświadczenia o wypowiedzeniu umowy spółki, jej dalszy los zależy od postanowień umowy oraz woli pozostałych wspólników. Po wypowiedzeniu umowy, spółka co do zasady ulega rozwiązaniu. Spółka będzie jednak trwała dalej, jeśli jej umowa tak stanowi albo wszyscy pozostali wspólnicy tak zdecydowali.

Kto najczęściej inicjował postępowania?

Zaskarżanie uchwał – podmiot inicjujący postępowanie (lata 2013-2018)	
Osoba fizyczna	76%
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	5%
Spółka akcyjna	4%
Gmina	2%
Syndyk	2%
Podmiot zagraniczny	2%
Fundacja	1%
Skarb Państwa	1%
Brak danych	7%

Wyłączenie wspólnika – podmiot inicjujący postępowanie (lata 2013-2018)	
Osoba fizyczna	67%
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	25%
Spółka akcyjna	4%
Podmiot zagraniczny	4%

Rozwiązanie spółki – podmiot inicjujący postępowanie (lata 2013-2018)	
Osoba fizyczna	90%
Spółdzielnia	3%
Podmiot zagraniczny	3%
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	1%
Brak danych	3%

Osoby fizyczne

Z przeanalizowanych przez nas orzeczeń wynika, że w latach 2013-2018 postępowania w sprawach związanych ze sporami w spółkach były najczęściej inicjowane przez osoby fizyczne (wspólników lub członków organów spółki). W sprawach dotyczących wyłączenia wspólnika około 67% postępowań było zainicjowanych właśnie przez wspólnika - osobę fizyczną. W sprawach dotyczących zaskarżenia uchwał zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia osoby fizyczne zainicjowały około 74% postępowań. Największy odsetek spraw zainicjowanych przez osoby fizyczne to sprawy o rozwiązanie spółki – powództwa i apelacje osób fizycznych stanowiły ponad 90% ogółu powództw i apelacji w tej kategorii.

Spółki kapitałowe

Okolo 25% postępowań dotyczących wyłączenia wspólnika zostało wszczętych w wyniku złożenia pozwu lub apelacji przez spółkę kapitałową, natomiast tylko około 4% spraw zostało zainicjowanych przez spółkę zagraniczną. Znacznie mniej, bo tylko około 9% spraw dotyczących zaskarżenia uchwał, zostało wszczętych z inicjatywy spółek kapitałowych, natomiast tylko 2% stanowiły powództwa lub apelacje spółek zagranicznych.

Najmniej spraw było inicjowanych przez inne podmioty niż wspólnicy będący osobami fizycznymi i spółkami kapitałowymi, takie jak spółdzielnie, fundacje, stowarzyszenia czy syndyków.

Wierzymy, że czasy kancelarii „od wszystkiego” minęły i by sprostać wymogom rynku, staramy się być najlepszymi w określonych dziedzinach prawa.

Jako zespół Kancelarii Prawnej PragmatIQ zajmujemy się doradztwem w zakresie przekształceń, połączeń i podziałów spółek prawa handlowego, a także doradztwem podatkowym i rachunkowym. Przeprowadzamy transakcje związane z przejęciami i rozliczeniami między wspólnikami. Realizując zlecenia z zakresu reorganizacji przedsiębiorstw, dbamy, aby transakcje przeprowadzać w sposób optymalny podatkowo.

Często wspieramy wspólników zamierzających wycofać się z prowadzonego biznesu oraz pomagamy wprowadzić do spółek inwestorów lub zmniejszyć ryzyko prowadzonej działalności. Pomagamy również ustępującym wspólnikom przygotować się do sukcesji swojej firmy. Wykonujemy audyty prawne i podatkowe spółek bądź przedsiębiorstw (tzw. due diligence). Ponadto organizujemy i nadzorujemy cały proces tworzenia no-

wych podmiotów – od przygotowania projektów umów spółek, statutów i porozumień wspólników uwzględniających indywidualne oczekiwania i potrzeby Klientów, przez udział w negocjacjach i asystę przy zawarciu kontraktów, aż do dopełnienia wszystkich formalności przed sądem rejestrowym oraz organami administracji.

Oferujemy praktyczne rozwiązania, a następnie skutecznie je wdrażamy. Zapewniamy również wsparcie w razie ewentualnych postępowań spornych między wspólnikami.

Do tej pory Kancelaria PragmatIQ obsłużyła prawnie i podatkowo ponad:

- ✓ 2770 spraw przed sądami rejestrowymi;
- ✓ 700 postępowań dotyczących interpretacji indywidualnych;
- ✓ 700 nowo utworzonych spółek;
- ✓ 390 istotnych transakcji dotyczących udziałów, akcji, ogółu praw i obowiązków;
- ✓ 380 reorganizacji przedsiębiorstw, związanych ze zmianą ich formy prawnej.

Aby dowiedzieć się więcej na nasz temat, zajrzyj na stronę internetową www.pragmatiq.pl.

Zespół Kancelarii Prawnej PragmatIQ

Wykaz przeanalizowanych orzeczeń

1. Zaskarżanie uchwał zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia

1.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 12/13
2.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 26/13
3.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 144/12
4.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VIIGC 150/13
5.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 163/12
6.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 172/13
7.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 199/13
8.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 237/13
9.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 255/12
10.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 273/12
11.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 295/13
12.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 305/12
13.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 63/14
14.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VIIGC 167/13
15.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 227/13
16.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 300/13

17.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 307/13
18.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 219/14
19.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 244/14
20.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 252/14
21.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 218/15
22.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 332/15
23.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 34/17
24.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 67/17
25.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 189/17
26.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 256/16
27.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 258/16
28.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 371/16
29.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 139/17
30.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 164/18
31.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 180/17
32.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 187/17

33.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 300/17
34.	Wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 81/13
35.	Wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 253/13
36.	Wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 253/14
37.	Wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 35/15
38.	Wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 68/12
39.	Wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 244/18
40.	Wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 350/18
41.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 220/14
42.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 4/15
43.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 59/15
44.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 90/15
45.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 265/14
46.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 325/15
47.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 431/14
48.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 124/15
49.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 181/16
50.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 216/15
51.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 308/15

52.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 324/15
53.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 179/16
54.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 215/16
55.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 351/16
56.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 417/16
57.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 475/16
58.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 484/16
59.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 579/16
60.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 585/16
61.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 620/16
62.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 200/13
63.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 309/17
64.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 320/17
65.	Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach	X Wydział Gospodarczy	X GC 30/18
66.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 48/14/SŁ
67.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 329/14/BS
68.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 435/14/MN
69.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 257/15
70.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 131/15

71.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 192/15
72.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 312/13
73.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 346/15
74.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 515/15/MN
75.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 555/15/MN
76.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 581/15/MN
77.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 262/15
78.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 374/15
79.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 410/15
80.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 2/16
81.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 87/15
82.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 618/16
83.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 628/16
84.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XII GC 49/17
85.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 406/16
86.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 591/16
87.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 488/16
88.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 33/16
89.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 310/16

90.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 41/18/MG
91.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 282/18/KR
92.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 298/18/AL.
93.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 328/18/AL.
94.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 387/18/AM
95.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 15/17
96.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 27/17/SL
97.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 33/18/BS
98.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 124/16/AM
99.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 280/17
100.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 215/17
101.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 322/18
102.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 329/17/SL
103.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XVI Wydział Gospodarczy	XIV GC 385/16/MN
104.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 501/16/MN
105.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 609/17/SL
106.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 51/14
107.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 21/15
108.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 36/15

109.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 55/15
110.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 70/15
111.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 11/16
112.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 20/16
113.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 44/15
114.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 88/17
115.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 89/16
116.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 110/15
117.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 13/17
118.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 15/17
119.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 153/16
120.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 197/17
121.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	X GC 217/17
122.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 688/16
123.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 946/16
124.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 1067/14
125.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 425/08
126.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 747/15
127.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 801/16
128.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 1060/15
129.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 1152/17
130.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 477/18

131.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 580/17
132.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 749/16
133.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 166/13
134.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 364/13
135.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 618/13
136.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 339/12
137.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 389/14
138.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 415/13
139.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 27/15
140.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 289/15
141.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 350/16
142.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 353/16
143.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 420/15
144.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 426/15
145.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 432/15
146.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 635/16
147.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 534/17
148.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 27/17
149.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 167/16
150.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 179/17
151.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 247/14
152.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 360/17

153.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 420/16
154.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 473/17
155.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 597/17
156.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 636/16
157.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 687/15
158.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 733/16
159.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 761/15
160.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 790/17
161.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 812/13
162.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 854/16
163.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 855/16
164.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 985/15
165.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 1073/16
166.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 228/17
167.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 314/18
168.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 367/17
169.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 368/17
170.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 511/17
171.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 671/18
172.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 904/16
173.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 32/17
174.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 569/16
175.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 646/16
176.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 646/16
177.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 1057/16
178.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 988/17
179.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 597/17

180.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 935/17
181.	Wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie	V Wydział Gospodarczy	V GC 261/17
182.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 13/17
183.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 15/17
184.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 94/15
185.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 110/16
186.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 164/15
187.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 164/16
188.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 208/16
189.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 223/16
190.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 248/16
191.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 58/18
192.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 53/14
193.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 72/18
194.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 112/18
195.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 152/17
196.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 158/17
197.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 166/17
198.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 168/16
199.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 241/17
200.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 703/14
201.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 62/14
202.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 719/14
203.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 818/14
204.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 819/14

205.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 233/14
206.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 598/14
207.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 926/14
208.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 1128/14
209.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 1136/14
210.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 472/14
211.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 751/14
212.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 1080/14
213.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 24/17
214.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 285/16
215.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 306/16
216.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 346/17
217.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 381/16
218.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 410/17
219.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 508/15
220.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 622/16
221.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 721/14
222.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 738/15
223.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 742/16

224.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 760/16
225.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 768/16
226.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 855/16
227.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 867/16
228.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 884/17
229.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 889/16
230.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 994/16
231.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 1127/15
232.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 1128/16
233.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 1252/16
234.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 1321/16
235.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 887/16
236.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 811/16
237.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 54/16
238.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 220/17
239.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 341/16
240.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 709/17
241.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 159/17
242.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 401/17

243.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 500/16
244.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 772/16
245.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 891/16
246.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 932/17
247.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 993/17
248.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 1052/14
249.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 1071/17
250.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 1329/15
251.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 787/17
252.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 931/17
253.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 415/17
254.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 1096/15
255.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	Wydział IX Gospodarczy	IX GC 777/18
256.	Wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 34/18
257.	Wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 221/17
258.	Wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 207/17
259.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 4/14
260.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 8/14
261.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 15/14

262.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 25/13
263.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 30/14
264.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 49/14
265.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 123/13
266.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 136/13
267.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 193/13
268.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 219/13
269.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 221/13
270.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 225/14
271.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 245/12
272.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 246/12
273.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 266/14
274.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 280/14
275.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 286/13
276.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 290/14
277.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 319/13
278.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 320/13
279.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 353/13
280.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 354/13

281.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 11/15
282.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 114/15
283.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 146/14
284.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 189/15
285.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 212/14
286.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 261/14
287.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 363/14
288.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 21/16
289.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 185/15
290.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 284/15
291.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 323/15
292.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 323/12
293.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 328/12
294.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 61/16
295.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 352/16
296.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 363/16
297.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 381/16
298.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 442/16
299.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 558/16

300.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 16/17
301.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 82/17
302.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 297/17
303.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 442/16
304.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 3/18
305.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 44/18
306.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 94/18
307.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 140/16
308.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 210/18
309.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 258/16
310.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 344/18
311.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 485/17
312.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 513/16
313.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 570/18
314.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 393/15
315.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 160/16
316.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 523/17
317.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 611/09
318.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 807/15

319.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 393/15
320.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 280/14
321.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 680/15
322.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 790/15
323.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 802/16
324.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 366/16
325.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 668/16
326.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 825/12
327.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 570/18
328.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 574/12
329.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 390/16
330.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 428/16
331.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 1171/16
332.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 1233/16
333.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 1278/16
334.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 1279/16
335.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 1280/16
336.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 1290/16
337.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 818/17

338.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 1333/16
339.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 24/17
340.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 77/17
341.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 287/18
342.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 113/17
343.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 182/17
344.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 290/17
345.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 346/17
346.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 432/17
347.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 631/17
348.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 784/16
349.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 668/17
350.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 943/17
351.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 962/17
352.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 996/17
353.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 1015/17
354.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 1175/17
355.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 287/18
356.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 389/07

357.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 223/15
358.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 879/16
359.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 547/15
360.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 735/15
361.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 3/16
362.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 44/16
363.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 109/16
364.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 100/17
365.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 173/17
366.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 230/17
367.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 420/17
368.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 459/17
369.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 520/17
370.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 27/18
371.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 952/16
372.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 150/17
373.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 172/17
374.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 181/17
375.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 215/17

376.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 484/17
377.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 553/17
378.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 617/17
379.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 747/17
380.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 830/17
381.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 698/16
382.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 884/17
383.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 894/17
384.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 60/14
385.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 277/14
386.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 55/14
387.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 81/14
388.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 296/14
389.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 413/14
390.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 456/14
391.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 554/14
392.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 563/14
393.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 736/14
394.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 778/14

395.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 82/14
396.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 203/14
397.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 323/14
398.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 457/14
399.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 555/14
400.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 51/17
401.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 343/16
402.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 390/16
403.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 438/16
404.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 441/17
405.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 464/16
406.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 471/17
407.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 514/17
408.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 530/15
409.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 542/15
410.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 543/16
411.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 563/12
412.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 593/16
413.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 595/16

414.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 605/16
415.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 612/15
416.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 747/17
417.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 823/16
418.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 82/17
419.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 169/17
420.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 178/18
421.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 282/17
422.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 283/17
423.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 398/17
424.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 426/17
425.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 445/16
426.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 466/17
427.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 513/17
428.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 515/17
429.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 541/18
430.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 572/17
431.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 576/16
432.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 621/15

433.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 766/16
434.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 767/16
435.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 783/16
436.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku	I Wydział Cywilny	I ACa 416/17
437.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku	I Wydział Cywilny	I ACa 44/17
438.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 649/13
439.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 844/12
440.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 145/13
441.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 622/13
442.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 9/14
443.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 596/14
444.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 730/13
445.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 877/14
446.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 1035/14
447.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 714/14
448.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 715/14
449.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 225/15
450.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	V ACa 691/14
451.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 64/17
452.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 268/17
453.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 424/17
454.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 437/16
455.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 578/16
456.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 852/16
457.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 1038/16

458.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 1073/16
459.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 1113/16
460.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 1120/16
461.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 1121/16
462.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I AGa 45/18
463.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I AGa 50/18
464.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I AGa 71/18
465.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I AGa 135/18
466.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I AGa 144/18
467.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I AGa 154/18
468.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I AGa 188/18
469.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I AGa 228/18
470.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I AGa 262/18
471.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I AGa 270/18
472.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I AGa 273/18
473.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 38/13
474.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 184/13
475.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 353/12
476.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 368/13
477.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 420/13
478.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 423/13
479.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 493/12

480.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 624/13
481.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 645/12
482.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 646/12
483.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 693/12
484.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 694/12
485.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 851/13
486.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 163/14
487.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 347/14
488.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 419/14
489.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 116/15
490.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 187/15
491.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 34/15
492.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 177/14
493.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 484/14
494.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 710/14
495.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 812/14
496.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 846/14
497.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 410/15
498.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 443/15

499.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 447/15
500.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 453/15
501.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 726/15
502.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 148/17
503.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 378/17
504.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 553/16
505.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 673/16
506.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 725/16
507.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 780/16
508.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 814/16
509.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V AGa 135/18
510.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V AGa 420/18
511.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V AGa 471/18
512.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V AGa 494/18
513.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V AGa 576/18
514.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V AGa 637/18
515.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V AGa 33/18
516.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie	I Wydział Cywilny	I Aca 167/13
517.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie	I Wydział Cywilny	I Aca 548/13
518.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie	I Wydział Cywilny	I Aca 367/14

519.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie	I Wydział Cywilny	I ACa 385/15
520.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie	I Wydział Cywilny	I ACa 642/14
521.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie	I Wydział Cywilny	I ACa 4/16
522.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie	I Wydział Cywilny	I ACa 762/14
523.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie	I Wydział Cywilny	I AGa 26/18
524.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie	I Wydział Cywilny	I AGa 56/18
525.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie	I Wydział Cywilny	I AGa 134/18
526.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie	I Wydział Cywilny	I AGa 222/18
527.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu	I Wydział Cywilny	I ACa 215/13
528.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu	I Wydział Cywilny	I ACa 323/13
529.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu	I Wydział Cywilny	I ACa 91/14
530.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu	I Wydział Cywilny	I ACa 115/14
531.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu	I Wydział Cywilny	I ACa 792/16
532.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu	I Wydział Cywilny	I ACa 68/17
533.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu	I Wydział Cywilny	I ACa 111/17
534.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu	I Wydział Cywilny	I ACa 229/17
535.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu	I Wydział Cywilny	I ACa 523/17
536.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie	I Wydział Cywilny	I AGa 24/18
537.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie	I Wydział Cywilny	I AGa 54/18
538.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie	I Wydział Cywilny	I ACa 172/16
539.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie	I Wydział Cywilny	I ACa 75/17
540.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie	I Wydział Cywilny	I ACa 386/16
541.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie	I Wydział Cywilny	I ACa 413/17
542.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie	I Wydział Cywilny	I AGa 24/18

543.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie	I Wydział Cywilny	I AGa 87/18
544.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 73/13
545.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 234/13
546.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 370/13
547.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 468/13
548.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 610/13
549.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 46/14
550.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 486/14
551.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 560/14
552.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 659/13
553.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 670/13
554.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 756/14
555.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 140/15
556.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 229/15
557.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 585/13
558.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 628/15
559.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 928/15
560.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 960/14
561.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 169/17

562.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 206/17
563.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 461/17
564.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 543/17
565.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 617/17
566.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I AGa 11/18
567.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I AGa 40/18
568.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I AGa 66/18
569.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I AGa 82/18
570.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I AGa 105/18
571.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I AGa 169/18
572.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	I Wydział Cywilny	I ACa 514/16
573.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	I Wydział Cywilny	I ACa 611/17
574.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	I Wydział Cywilny	I ACa 2170/15
575.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	VI Wydział Cywilny	VI ACa 4/17
576.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	VI Wydział Cywilny	VI ACa 77/16
577.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	VI Wydział Cywilny	VI ACa 1186/16
578.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	VI Wydział Cywilny	VI ACa 1612/15
579.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	VI Wydział Cywilny	VI ACa 1986/15
580.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	VII Wydział Cywilny	VII ACa 447/17

581.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 23/13
582.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 77/13
583.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 224/13
584.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 385/13
585.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 923/13
586.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I A Ca 950/13
587.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1129/13
588.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1260/13
589.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 344/14
590.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 412/14
591.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 480/14
592.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 519/14
593.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 557/14
594.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 813/14
595.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1018/14
596.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1028/14
597.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1037/14
598.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1252/14
599.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1443/13

600.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1538/13
601.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1/15
602.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 235/15
603.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1626/14
604.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1683/14
605.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 839/17
606.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 853/17
607.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1037/17
608.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1133/17
609.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1744/16
610.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 80/18
611.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 314/16
612.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 357/17
613.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 359/17
614.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 585/17
615.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 789/17
616.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 799/17

617.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 43/18
618.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 80/18
619.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 88/18
620.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 94/18
621.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 121/18
622.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 137/18
623.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 144/18
624.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 155/18
625.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 204/18
626.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 230/18
627.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 234/18
628.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 237/18
629.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 256/18
630.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 295/18
631.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 329/18
632.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 334/18
633.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 389/18

2. Wyłączenie współnika

1.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 47-16	15.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 280/14
2.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Cywilny	XIII GC 233/14/H	16.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 923/13
3.	Wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 119/14	17.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	V Wydział Cywilny	V ACa 403/14
4.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IXGC 253/13	18.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 348/14
5.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	XII Wydział Gospodarczy – Odwoławczy	XII Ga 154/15	19.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 165/14
6.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 181/17	20.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 381/15
7.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 572/15	21.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 51/16
8.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 120/14	22.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 842/16
9.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	X Wydział Gospodarczy - Odwoławczy	X GA 1020/17	23.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	I Wydział Cywilny	I ACa 596/14
10.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	X Wydział Gospodarczy - Odwoławczy	X GA 513/18	24.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	VI Wydział Cywilny	VI ACa 1333/15
11.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 153/13	25.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 464/13
12.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 263/12	26.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 18/14
13.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 453/13	27.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 504/14
14.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 253/17	28.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1237/16

3. Rozwiązanie spółki

1.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 28/13	9.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 479/14
2.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VIIGC 115/13	10.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Gospodarczy	IX. GC. 248/14
3.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 254/12	11.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	XII Gospodarczy - Odwoławczy	XII Ga 699/14
4.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 295/12	12.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 298/16
5.	Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku	VII Wydział Gospodarczy	VII GC 362/14	13.	Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 563/15
6.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 505/14/MN	14.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 167/15
7.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIII Wydział Gospodarczy	XIII GC 471/15	15.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 385/12
8.	Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach	XIV Wydział Gospodarczy	XIV GC 170/17	16.	Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 533/16

17.	Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 353/13	44.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	Wydział V Cywilny	V ACa 681/15
18.	Wyrok Sądu Okręgowego Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 370/13	45.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	Wydział V Cywilny	V ACa 680/14
19.	Wyrok Sądu Okręgowego Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 49/16	46.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	I Wydział Cywilny	I ACa 830/14
20.	Wyrok Sądu Okręgowego Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 174/17	47.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 265/13
21.	Wyrok Sądu Okręgowego Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 801/16	48.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 164/14
22.	Wyrok Sądu Okręgowego Łodzi	X Wydział Gospodarczy	X GC 1072/17	49.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach	V Wydział Cywilny	V ACa 444/13
23.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 73/15	50.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie	I Wydział Cywilny	I ACa 334/14
24.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 40/17	51.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie	I Wydział Cywilny	I ACa 169/13
25.	Wyrok Sądu Okręgowego w Opolu	VI Wydział Gospodarczy	VI GC 952/16	52.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie	I Wydział Cywilny	I ACa 766/14
26.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 44/14	53.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu	I Wydział Cywilny	I ACa 920/13
27.	Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu	IX Wydział Gospodarczy	IX GC 952/14	54.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie	Wydział I Cywilny	I ACa 658/13
28.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 433/13	55.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie	Wydział I Cywilny	I ACa 557/15
29.	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie	VIII Wydział Gospodarczy	VIII GC 147/16	56.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie	I Wydział Cywilny	I AGa 58/18
30.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 738/12	57.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie	Wydział I Cywilny	I AGa 66/18
31.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 217/12	58.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 626/13
32.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	Wydział XVI Gospodarczy	XVI GC 639/14	59.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 671/13
33.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 584/13	60.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 348/14
34.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 23/14	61.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 631/13
35.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XXVI GC 70/14	62.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 731/13
36.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XX Wydział Gospodarczy	XX GC 308/13	63.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	I Wydział Cywilny	I ACa 939/16
37.	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie	XXVI Wydział Gospodarczy	XVI GC 654/10	64.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	I Wydział Cywilny	I ACa 106/15
38.	Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu	X Wydział Gospodarczy	X GC 762/16	65.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	I Wydział Cywilny	I ACa 205/12
39.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku	I Wydział Cywilny	I ACa 519/14	66.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	I Wydział Cywilny	I ACa 1214/14
40.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku	I Wydział Cywilny	I ACa 120/17	67.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	I Wydział Cywilny	I ACa 568/17
41.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	Wydział V Cywilny	V ACa 61/14	68.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie	I Wydział Cywilny	I ACa 2255/15
42.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	Wydział I Cywilny	I ACa 1066/15	69.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1412/12
43.	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku	Wydział V Cywilny	V ACa 216/16	70.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 249/14

71.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1549/14
72.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1551/14
73.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 1608/14
74.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 226/17

75.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I ACa 345/17
76.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	AGa 99/18
77.	Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu	I Wydział Cywilny	I AGa 352/18

4. Udostępnianie dokumentów spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

1.	Wyrok Sądu Rejonowego w Katowicach	Wydział VIII KRS	Nr. REJ KRS 2692/09/466
2.	Wyrok Sądu Rejonowego w Katowicach	Wydział VIII KRS	Nr. REJ KRS 5040/11/643
3.	Wyrok Sądu Rejonowego w Katowicach	Wydział VIII KRS	Nr. REJ KRS 13325/07/191
4.	Wyrok Sądu Rejonowego w Kielcach	X Wydział Gospodarczy	Nr. REJ KRS 1605/14
5.	Wyrok Sądu Rejonowego w Kielcach	X Wydział Gospodarczy	Nr. REJ KRS 2619/12
6.	Wyrok Sądu Rejonowego w Kielcach	X Wydział Gospodarczy	Nr. REJ KRS 3553/12
7.	Wyrok Sądu Rejonowego w Kielcach	X Wydział Gospodarczy	Nr. REJ KRS 10367/14

8.	Wyrok Sądu Rejonowego w Kielcach	X Wydział Gospodarczy	brak
9.	Postanowienie Sądu Rejonowego w Warszawie	XIII Wydział Gospodarczy	WA XIII NsREJ KRS 27667/16
10.	Postanowienie Sądu Rejonowego w Warszawie	XIII Wydział Gospodarczy	WA XIII NsREJ KRS 74181/16
11.	Postanowienie Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu	VIII Wydział Gospodarczy KRS	PO.VIII. Ns-Rej.KRS 18217/18/930
12.	Postanowienie Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu	VIII Wydział Gospodarczy KRS	PO.Ns-Rej. Ns-Rej. KRS 22920/18/732

II
WYDANIE

ZMIANA WARTY

Praktycznie o **sukcesji** w Twojej firmie

244 pytania i odpowiedzi z zakresu prawa i podatków

224 pytania i odpowiedzi

3 części

155 przykładów

485 stron

Książka do nabycia na www.ksiazka.zmianawarty.pl

PRAGMATIQ
kancelaria prawna

2020